

HRVATSKI VOJNIK

BROJ 756

13. OŽUJKA 2026.

CIJENA 1,33 €

PRVI HRVATSKI VOJNOSTRUCHNI MAGAZIN // IZLAZI OD 1991. // WWW.HRVATSKI-VOJNIK.HR

**ZNANJE I
DISCIPLINA ZA
NOVE
GENERACIJE
KADETA**

**25. OBLJETNICA
SMVO-A
"JOSIP BRIŠKI"**

**U SLUŽBI
DOMOVINE I
OBITELJI**

**POTRAGA
ZA ODOROM
BUDUĆNOSTI**

PRVI SATI VOJNIČKOG ŽIVOTA

ISSN 1330 - 500X
PRINTED IN CROATIA
0 1 1 2 6
9 11771330150003

Foto: Josip Šeri

www.hrvatski-vojn timer.hr

NAKLADNIK: **MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE / SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOS S JAVNOŠĆU I VOJNA GLASILA / ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASIL A I IZDAVAŠTVA****Glavni urednik:** Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morh.hr) // **Zamjenica glavnog urednika:** Vesna Pintarić (vpintar@morh.hr)**Urednici i novinari:** Domagoj Vlahović (hrvojn timer@morh.hr), Ivan Šurbek, Tomislav Vidaković (tomislav.vidakovic@morh.hr), Hrvoje Lončarević (hrvoje.loncarevic@morh.hr)**Lektura / korektura:** Gordana Jelavić (gordana.jelavic@morh.hr), Andrea Pavlić // **Fotograf:** Tomislav Brandt (tomislav.brandt@morh.hr)**Grafička redakcija:** Ante Perković, Predrag Belušić // **Marketing:** Mila Badrić Gelo (mbadric@morh.hr), tel: 4568-008; fax: 3784-322**Tisak:** Tiskara STEGA TISAK d.o.o., Heinzelova 60/1, 10 000 Zagreb // **Adresa uredništva:** Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b, 10 000 Zagreb, e-mail: hrvojn timer@morh.hr**Odobrava:** Ivana Balenović, voditeljica Samostalne službe za odnose s javnošću i vojna glasila

PRVI SATI VOJNIČKOG ŽIVOTA

Hrvatski vojnik na svim je trima lokacijama – u Stunju, Kninu i Požegi – pratio ročnike na samom početku temeljnog vojnog osposobljavanja

[STR. 4]

SADRŽAJ

- 10 TEMELJNO VOJNO OSPOSABLJAVANJE**
Vojni poziv stvara buduće lidere
- 12 HKoV**
Povećana operativna spremnost
- 18 SREDIŠTE ZA STRANE JEZIKE
"KATARINA ZRINSKA"**
Neintenzivni tečajevi Središta za strane jezike
- 22 SVEUČILIŠTE OBRANE I SIGURNOSTI
"DR. FRANJO TUĐMAN"**
Znanje i disciplina za nove generacije kadeta
- 26 PROMOCIJA KADETA**
Diplome – simbol stručnosti i povjerenja
- 30 ZAPOVJEDNIŠTVO ZA OBUKU I
DOKTRINU**
Hrvatski vojnik – spreman služiti miru
- 36 PREDSTAVLJAMO**
kadetkinja Melani Paničić
- 40 RAZGOVOR**
bojnica Melita Boltužić,
časnica Hrvatskog ratnog zrakoplovstva
- 44 HRVATSKA OBRAMBENA INDUSTRIJA**
Potraga za odorom budućnosti
- 50 PODLISTAK**
Povijest snajpera (VI. dio):
Karabiner 98k
- 54 PRIČE O DOMOVINSKOM RATU**
Mrzla voda Cetina
- 56 PJESME KOJE SU OBILJEŽILE
DOMOVINSKI RAT**
Hrvatska mora pobijediti
- 62 RAZGOVOR**
Želimir Feitl Žiga,
dragovoljac Domovinskog rata i HrvI, dobitnik
priznanja HOO-a i Ministarstva hrvatskih branitelja
za doprinos u obrani Republike Hrvatske

TEKST

Irena Firšt, Hrvoje Lončarević,
Tomislav Vidaković, Domagoj Vlahović

FOTO

Tomislav Brandt, Filip Klen, Josip Šeri

PRVI SATI VOJ

HRVATSKI VOJNIK NA SVIM JE TRIMA
LOKACIJAMA – U SLUNJU, KNINU I POŽEGI
– PRATIO ROČNIKE NA SAMOM POČETKU
TEMELJNOG VOJNOG OSPOSOBLJAVANJA

TEMELJNO VOJNO OSPOSOBLJAVANJE

Od ukupno 800 ročnika čak je 446 dragovoljnih, a 354 su novaci rođeni 2007. godine, koji podliježu obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja. Tek je deset ročnika izjavilo prigovor savjesti. Od 446 dragovoljnih, 82 su žene

A line of young soldiers in camouflage uniforms standing in formation outdoors. They are wearing green and brown digital camouflage uniforms and matching caps. The soldiers are standing in a straight line, facing right. The background shows a multi-story building with many windows. The text "V" is visible on the left side of the image, and "NICKOG ŽIVOTA" is written in large, bold, black letters across the bottom of the image.

V NICKOG ŽIVOTA

Nakon inicijalnog prihvata slijedi raspored po sobama, zatim odlazak na zaduženje vojne opreme i odore

Na tri vojne lokacije temeljnog vojnog osposobljavanja (TVO) počelo je 9. ožujka pristizati ukupno 800 ročnika. U Knin i Slunj po dvjesto mladića, a u Požegu četiristo mladića i djevojaka. Na samom početku boravka i obuke najeksponiranija je bila lokacija na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik". Tamo su, osim njihovih budućih zapovjednika i instruktora, ročnike dočekali dužnosnici i predstavnici ustrojstvenih cjelina MORH-a i OSRH te novinarske ekipe. Poligon će biti posebno mjesto za ročničke dane – ondje će u najboljem smislu riječi moći osjetiti vojnički teren i vojnički život. Međutim, uvjeti koji su za njih pripremljeni zaista su jako dobri – novoobnovljene zgrade u kojima su učionički i smještajni kapaciteti, a na njih je naslonjeno malo vanjsko postrojenje za obuku. Za put do vojničkog restorana napravljen je poseban nogostup. Ukratko, za njih je pripremljen pravi novi kompleks. A sigurno je i da im neće nedostajati mogućnosti da bolje upoznaju stari hrvatski vojni grad Slunj i njegovu okolicu.

NEKI NOVI PRISTUP

Nešto nakon podneva počeli su pristizati autobusi. Kad su

Prezadovoljan sam odazivom. Ovi su mladi ljudi budućnost Hrvatske, rekao je na Slunju potpredsjednik Vlade i ministar obrane Ivan Anušić

prvi mladići, još u civilu, s koferima, torbama i ruksacima počeli silaziti i formirati urednu vrstu, u njih su bile uperene sve oči. Većina ih je već imala uredne vojničke frizure. Naravno, svaki je od njih drukčiji i drukčije je proživljavao te trenutke, potpuno novu sredinu u kojoj se našao. Mnogi od nas koji su bili ročnici prije 18 ili više godina počeli su se prisjećati svojeg prvog dana, svojeg prvog dolaska u vojarnu. Odmah je bilo jasno da su okolnosti danas drukčije. Tijekom cijelog procesa prijave, evidentiranja, zaduženja opreme i smještanja u prostorije za život i rad vladali su red i tišina. No oni nisu bili nametnuti. Nije bilo užurbanosti, niti jednog povišenog zapovjedničkog glasa. Prvi ročnički koraci bili su usmjereni precizno, sa svim potrebnim uputama, s argumentiranim odgovorom na svako pitanje. Pristup je sigurno drukčiji nego nekad, ali dojam je da je drukčija i informiranost ročnika. Jednostavno: mladi ljudi danas puno bolje znaju što mogu očekivati i tako se i ponašaju. Makar prvi naraštaj nema prethodnike koji im mogu reći kako to sve skupa izgleda. Isto tako, ranija procjena MORH-a o motiviranosti za TVO bila je točna. "Odaziv je više nego odličan. Imali smo samo jedan posto prigovora savjesti", rekao je potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar obrane Ivan Anušić dok je i sam izražavao dobrodošlicu ročnicima. Istaknuo je da je provedena kvalitetna priprema te da su mladi ljudi svjesni prednosti temeljnog vojnog osposobljavanja. "Prezadovoljan sam odazivom. Ovi su mladi ljudi budućnost Hrvatske. Ovo je jedinstvena prilika za njih da nauče temeljne vojne discipline i znanja. Odazvali su se pozivu domovine i u ova dva mjeseca služiti će njoj i svojem narodu", rekao je ministar.

ISKUSNI INSTRUKTORI

Načelnik GS OSRH general-pukovnik Tihomir Kundid ukratko je opisao što je TVO: "Vojnim osposobljavanjem prvi ročnici dobit će jednu novu vrijednost u smislu specifičnih znanja, vještina i kompetencija i podignut će svoju psihofizičku spremnost na bitno višu razinu. Očekuje ih vrijedno i korisno iskustvo, kojeg će se kroz život rado prisjećati." Neki ročnici već su prvog dana istaknuli da misle nešto slično. Jedan od njih rekao je da mu je vojska uvijek bila cilj i da je iskoristio mogućnost služenja čim se pojavila. "To je služenje domovini, u kojem vidim sve pozitivno",

Prvi ročnički koraci bili su usmjereni precizno, sa svim potrebnim uputama, s argumentiranim odgovorom na svako pitanje

kategoričan je bio taj rođeni Vinkovčanin, koji je došao čak iz Passaua u Njemačkoj.

Kako već dulje najavljuju iz MORH-a i OSRH, dvomjesečna obuka pažljivo je planirana. Ročnice i ročnici naučit će osnovne vojničke vještine, taktike preživljavanja i samobrane, upravljati FPV dronovima te prvu pomoć... Za njih će biti zaduženo 80 instruktora, a odreda je riječ o ljudima s iskustvom, koji su prošli i dodatnu obuku za TVO. Jedan od njih je desetnik Marin Kirasić, koji je naglasio da će obuka biti podijeljena u tri faze. Početna traje dva tjedna i prije svega podrazumijeva prilagodbu na vojnički način života. Slijedi druga, petotjedna faza intenzivnije obuke. Zadnja faza obuhvaća ocjenjivanje. "Sigurno je da će im biti zahtjevno, to je ipak neki drukčiji način života, ali nema razloga da ne svladaju program", prokomentirao je dočasnik. Dva mjeseca na prvi pogled ne izgleda puno. No, ako ta dva mjeseca budu ispunjena, kvalitetna, korisna i zanimljiva, onda će biti dovoljna. Prvi dan na Slunju bio je pozitivan, ali vjerujemo da su željni saznati što će pokazati prvih pet-šest tjedana. Bilo bi pogrešno reći da izvršni uvjeti i novi pristup svode TVO na izlet ili kampiranje. To je prava vojnička aktivnost, pa je ministar Anušić poručio ročnicima neka slušaju svoje zapovjednike i instruktore te će steći vrijedna iskustva i temeljna vojna znanja i vještine koje mogu naučiti samo u vojsci. General Kundid je dodao: "Naš program je moderan, usmjeren mladim ljudima, njihovim potrebama i afinitetima radi dostizanja standarda koje očekujemo od njih kako bi razvili sve one sposobnosti i vještine da mogu služiti u pričuvnom sastavu i, ako se odluče, postati djelatne vojne osobe."

SPREMNOST NA PRILAGODBU

U kninsku vojarnu "General-bojnik Andrija Matijaš-Pauk" istog je dana također došlo dvjesto mladih da naprave prve korake u vojničkom životu. Posebno je zanimljiv podatak da ih je oko 60 posto pristupilo dragovoljno, što jasno govori o visokoj razini motivacije i interesa za vojni poziv. Već pri samom dolasku bilo je vidljivo da su mnogi od njih ozbiljno shvatili ulazak u vojni sustav. Velik broj ročnika pojavio se sa svježe napravljenim vojničkim frizurama, spremni na disciplinu i pravila koja ih očekuju u idućim tjednima. Taj detalj možda je naizgled simboličan, ali do-

voljno govori o njihovoj spremnosti da se prilagode novoj sredini i prihvate vojnički način života.

Instruktori, koji su ih dočekali, nisu skrivali zadovoljstvo. Visoko motivirani i dobro pripremljeni za prihvata nove generacije, ugodno su iznenađeni razinom motiviranosti koju ročnici pokazuju već od prvog dana. Takav početni entuzijazam važan je za uspješan početak obuke jer upravo prvi dojam često određuje ton koji će pratiti cijeli proces temeljnog vojnog osposobljavanja.

"Otprilike 50 do 60 posto ročnika došlo je dragovoljno, dok su ostali pristupili na poziv, ali već na prvi pogled vidi se da i u njih postoji vrlo pozitivan pristup obuci. Motivacija među ročnicima zaista je izvrsna. I mi instruktore iznimno smo motivirani jer smatramo da sudjelujemo u nečemu važnom, vraćanju vrijednosti koje u našem društvu možda nikad nisu ni trebale nestati i koje će nabolje promijeniti našu zemlju u idućim godinama. Svjesni smo da ćemo znatno utjecati na ove mlade ljude, koji će tijekom obuke od nas učiti ne samo o vojnom pozivu nego i o životu", rekao je instruktor desetnik Fabijan Mašina.

PLANVI ZA NASTAVAK KARIJERE

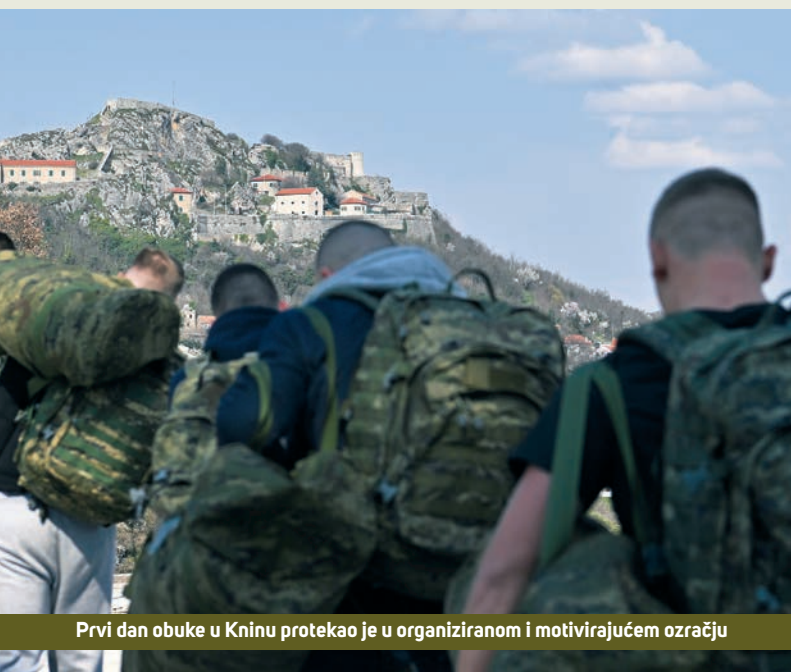
Sam proces prihvata ročnika odvija se glatko i bez zastoja. Nema gužvi, nema nepotrebnog čekanja niti konfuzije koja ponekad prati ovakve organizacijski zahtjevne trenutke. Odmah je vidljivo da se osoblje vojarne temeljito pripremila za dolazak nove generacije. Svaki korak procesa jasno je definiran i provodi se učinkovito.

"Na temeljno vojno osposobljavanje prijavio sam se dragovoljno jer sam želio proći to iskustvo i vidjeti kako izgleda vojnički život. Nadam se da će mi obuka donijeti mnogo novih znanja i vještina, a volio bih u budućnosti ostati u vojsci i nastaviti karijeru kao profesionalni vojnik", objasnio je Josip Boban iz Klisa svoju motivaciju za dolazak na TVO. Od trenutka kad mladići stignu u vojarnu pa do njihova smještaja u spavaonice sve se odvija gotovo rutinski. Nakon inicijalnog prihvata slijedi raspored po sobama, zatim odlazak na zaduženje vojne opreme i odore. Ubrzo nakon toga ročnici izlaze i na svoj prvi postroj. Upravo na tom prvom okupljanju instruktore ih uvode u osnove vojničkog držanja i discipline – kako pravilno namjestiti kapu, kako uredno nositi odoru te kako stajati u pravilnom vojničkom

Od trenutka kad ročnici stignu u vojarnu pa do njihova smještaja u spavaonice sve se odvija gotovo rutinski

Prvi dan obuke u Kninu protekao je u organiziranom i motivirajućem ozračju

Kvalitetna i obilna prehrana – jedan od važnih preduvjeta za uspješnu obuku

Podrška i ponos obitelji – izvrstan motiv za prolazak obuke

Služenje vojnog roka vratilo se u Hrvatsku nakon više od osamnaest godina

stavu. Iako su to naizgled jednostavne radnje, temelj su vojne kulture i discipline.

POTPORA OBITELJI

"Na temeljno vojno osposobljavanje prijavio sam se dragovoljno jer mi je oduvijek bila želja otići u vojsku. Svake sam godine to nekako odgađao i pokušavao nešto drugo, ali sad sam se napokon odlučio. Očekujem da će iskustvo biti odlično. Već vidim da su instruktori i ljudi oko mene odlični, tako da vjerujem da će sve proći u najboljem redu. Imam i veliku podršku obitelji – otac je radio u vojsci, a i majka me u potpunosti podržava u ovoj odluci", izjavio je Mario Bakalić iz Orebića.

Posebno dobar dojam ostavlja i smještaj koji je pripremljen za ročnike. Spavaonice su nove i uredne, s krevetima opremljenim novim madracima. Sanitarni čvorovi također su novi. Restoran vojarne nudi kvalitetnu i obilnu prehranu. Sve to zajedno jasno pokazuje da su uvjeti života tijekom obuke organizirani na visokoj razini.

"U vojsku sam se prijavio dragovoljno i u tome imam veliku podršku obitelji. Sestre su mi u vojsci, a otac je bio hrvatski branitelj, pa mi je vojni poziv na neki način blizak. Vjerujem da će sve proći dobro. Već sad je odlično, upoznao sam ekipu, svi su dobri ljudi i brzo smo se povezali. Planiram ostati u vojsci i nakon obuke te nastaviti karijeru specijalizacijom te integracijom u neku od postrojbi", poručio je Duje Grgat iz Knina.

Novim ročnicima tijekom boravka u vojarni neće nedostajati osnovnog komfora. Istodobno će imati priliku upoznati vojnički život, razviti disciplinu i steći temeljna znanja i vještine koje čine osnovu svakog vojnika. Prvi dan obuke u Kninu tako je protekao u organiziranom i motivirajućem ozračju, dajući naslutiti uspješan početak temeljnog vojnog osposobljavanja.

RITAM JE UHODAN

Baš kao i u Slunju i Kninu, sunčano jutro osvanulo je i u vojarni "123. brigade HV" u Požegi. No, ondje je bilo više ročnika: i mladića, i djevojaka. Po našem dolasku nekoliko ih je desetaka već bilo pristiglo, a kako nam je rekao zapovjednik 2. obučne satnije bojničar Mato Troha, do 14 sati svi bi trebali biti evidentirani. Od triju mjesta na kojima se provodi temeljno vojno osposobljavanje, upravo u Požegi obučavat će se najveći broj ročnika, koji će biti raspoređeni u dvije satnije.

Ročnici su po dolasku trebali proći nekoliko radnih točaka. Prvo ih je morao evidentirati personalni časnik, a potom su raspoređeni u satnije. Nakon što su odložili stvari u spavaonice, otišli su logističaru na zaduženje opreme. Sa zaduženom opremom vratili su se u spavaonicu. Ondje su im instruktori pokazali gdje i kako odložiti opremu, urediti krevet te kako pravilno obući odoru. Nakon ručka i spremanja stvari u spavaonice uputili su se na postrojavanje. U međuvremenu su imali priliku za ručak te po potrebi šišanje. Svi djelatnici, odnosno instruktori znaju što trebaju činiti kako bi proces išao što brže i jednostavnije. Ritam je uhodan, a ako je na jednoj radnoj točki zastoj, skupina ročnika preusmjerava se na drugu radnu točku kako se ne bi gubilo vrijeme.

"Od trenutka kad obuku odoru sve ide vođenim putem. Nema više samoinicijativnog šetanja po vojarni. Instruktori ih preuzimaju i odgovorni su za njih. Prije svake aktivnosti je postrojavanje, upoznavanje sa zadaćom i svrhom, te se ide na provedbu. U sljedeća dva tjedna, do prisege, čekaju ih vježbovne radnje i postupci, dakle osnove vojničke kulture, prilagodba na vojnički život, teorijska nastava, zaduženje opreme i naoružanja: kacige, puške i ostale opreme", rekao je bojničar Troha.

OČEKUJEM DISCIPLINU I RAD

Saznajemo da muškarci u požešku vojarnu dolaze iz područnih odsjeka za poslove obrane Bjelovara, Čakovca, Koprivnice, Krapine, Osijeka, Slavonskog Broda, Varždina, Virovitice, Vukovara i Zagreba. Dakle, onih mjesta koja gravitiraju Požegi, dok žene dolaze iz svih dijelova Republike Hrvatske: Dubrovnika, Bjelovara, Koprivnice, Krapine, Pazina, Rijeke, Siska i drugih mjesta.

Među ročnicima koji će proći vojno osposobljavanje je i Renata Gazibarić, koja je došla iz Njemačke. "Zadnjih pet godina živim u Njemačkoj, a još od djetinjstva želja mi je bila otići na vojno osposobljavanje. Mislila sam da neću moći ići na osposobljavanje jer sam se preselila u Njemačku, no u konzulatu sam saznala da je ipak moguće. Otac i svi stričevi bili su u vojsci, a stric mi je i poginuo u ratu, u Vojnoj policiji", objasnila je Renata svoje motive. Luka Sabljko iz Čepina prijavio se na TVO iz ljubavi prema domovini, a na temelju iskustva na TVO-u odlučit će hoće li dalje razvijati karijeru u Hrvatskoj vojsci.

Antonio Fišli i Mateo Marinković dva su prijatelja iz Slatine koja su došla na TVO. Antonio je došao dragovoljno, a Mateo kao vojni obveznik. "Dosad je opušteno, a očekujem disciplinu i rad", rekao je Mateo, a odluku o ostanku u vojsci donijet će na temelju iskustva na TVO-u. Blaženka Bošnjak iz Nove Gradiške profesorica je matematike. Smatra da je TVO izvrsna prilika za stjecanje novog iskustva i vještina. "Mislim da dva mjeseca nisu puno i da svatko može ovo proći. Vjerujem da je program dobro osmišljen i da se može dobiti dobra obuka", kaže Blaženka, koja se po završetku TVO-a planira vratiti na posao u školu.

KLJUČNE ČINJENICE O TVO-U

Od ukupno 800 ročnika čak je 446 dragovoljnih, što čini 55,75 posto od ukupnog broja, a 354 su novaci rođeni 2007. godine, koji podliježu obvezi temeljnog vojnog osposobljavanja. Tek je deset ročnika izjavilo prigovor savjesti. Od 446 dragovoljnih, 82 su žene, što je 10,25 posto od ukupnog broja ročnika. Ročnici ostvaruju pravo na mjesečnu plaću od oko 1100 eura neto te im se priznaju dva mjeseca radnog staža, a imat će pod jednakim uvjetima i prednost pri zapošljavanju u državnoj i lokalnoj samoupravi.

Po završetku temeljnog vojnog osposobljavanja mogu se, ako to žele, prijaviti za djelatnu vojnu službu i graditi profesionalnu karijeru u Oružanim snagama. Oni koji nakon temeljnog vojnog osposobljavanja ne odluče graditi karijeru u Oružanim snagama bit će raspoređeni u pričuvni sastav Hrvatske vojske u statusu razvrstanog pričuvnika.

TEMELJNO VOJNO OSPOSABLJAVANJE

VOJNI POZIV STVARA

Petero hrvatskih vrhunskih sportaša prijavilo se dragovoljno na temeljno vojno osposobljavanje. Mia Wild i Jana Koščak, vrhunske su sportašice i atletičarke. Na taj su se potez uz njih, odlučili i stolnotenisači Frane Tomislav Kojić, te Filip Željko, kao i džudašica Helena Vuković. Sportske će obveze tako podrediti vojnim, ali u razgovoru ističu kako im je to zadovoljstvo, izazov i novo iskustvo. Za Hrvatski vojnik kratko smo s njima razgovarali te ih pitali o očekivanjima, kao i izazovima s kojima će se susresti

MIA WILD

hrvatska atletičarka i sprinterica rodom iz Nuštra, 19-godišnjakinja koja se natječe u disciplini na 100 metara i 110 metara s preponama. Državna je prvakinja, a u ožujku je osvojila i naslove na dvoranskom prvenstvu.

Dugo sam se zanimala za vojsku, a poseban osjećaj ponosa što sam Hrvatice dodatno me privukao toj ideji jer smatram da je

biti vojnik iznimno častan i odgovoran poziv. Kad mi se ukazala prilika za temeljno vojno osposobljavanje, nisam razmišljala ni sekunde – odmah sam se prijavila. Vjerujem da će me vojna obuka dodatno motivirati i učvrstiti moju disciplinu. Iako smo mi sportaši navikli na red, rad i odricanja, svi imamo dane slabosti. Upravo zato smatram da će me vojna obuka potaknuti da budem još dosljednija i discipliniranija svaki dan, čak i onda kad bih možda inače popustila. Tijekom služenja vojnog roka nastaviti ću trenirati te ću uvijek biti spremna odazvati se na akcije i događanja. Sigurna sam da će mi vojna obuka uvelike pomoći i u sportskoj karijeri, u fizičkom, i u mentalnom smislu. Možda će mi najteže pasti rano buđenje, ali vjerujem da je to samo stvar navike. Najviše se veselim gađanju i terenskim vježbama jer se dosad nisam susrela s puškom i to mi je novo i uzbudljivo iskustvo. Mladima bih poručila da se usude probati i iskušati u novim stvarima, jer služenje vojnog roka ne može im donijeti ništa loše. Naprotiv, može im donijeti dobre životne navike, nova prijateljstva i iskustva koja ostaju za cijeli život. Nikad ne možemo znati sviđa li nam se nešto dok ne pokušamo. Služenje vojnog roka jedinstveno je iskustvo kojem ne treba pristupati s predrasudama – treba ga doživjeti i iz njega izvući ono najbolje.

JANA KOŠČAK

19-godišnja Varaždinka, koja se natječe u sedmoboj i petoboj. Juniorska je svjetska i europska prvakinja.

Ideja o dragovoljnom služenju vojnog roka nije došla preko noći. O tome sam razmišljala neko vrijeme jer sam osjećala da mi treba novo iskustvo koje će me izgraditi izvan

atletske staze. Kao sportašica naviknuta sam na disciplinu i rad, ali vojska je ipak jedna potpuno druga dimenzija – i upravo me to privuklo. Htjela sam izaći iz svoje rutine, staviti se u situaciju u kojoj ću morati učiti nove stvari i prilagođavati se. Služenje u Oružanim snagama Republike Hrvatske doživljam kao čast i veseli me da ću nositi hrvatski grb na

odori i na dresu. Sport i vojska imaju mnogo toga zajedničkog – disciplinu, rad, odricanje i zajedništvo. Vjerujem da ću kroz vojnu obuku dodatno razviti te vrijednosti i usvojiti nova znanja i vještine koje će mi koristiti cijeli život, ali i uvelike pridonijeti mojoj sportskoj karijeri. Svjesna sam da neće biti jednostavno. Ipak, kroz sport sam naučila kvalitetno planirati vrijeme i organizirati dan do najsitnijih detalja. U dogovoru s trenerom i nadređenima pronaći ćemo najbolje rješenje kako bih ostala u formi i istodobno ispunila sve vojne obveze. Bit će potrebno mnogo discipline i odricanja, ali to mi nije strano. Najveći izazov vjerojatno će biti prilagodba na novi ritam i odmak od dosadašnje rutine. U sportu imam svoj tempo i raspored, a ovdje će sve biti drugačije. No upravo zato vjerujem da će to biti dragocjeno iskustvo – prilika izaći iz poznatog okruženja i naučiti se snalaziti u novim uvjetima. Mladima bih poručila da se ne boje izazova i da ne traže uvijek lakši put. Najveći osobni rast dolazi iz zahtjevnih situacija koje nas potiču da budemo bolji. Ponekad je upravo ono što nam se čini najteže zapravo prilika za najveći napredak. Bilo da je riječ o sportu, poslu ili nekom drugom području, važno je pokušati, dati sve od sebe i ne odustati kad postane teško.

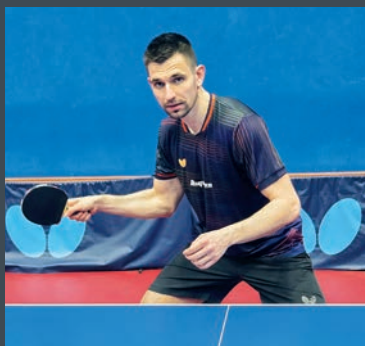
TOMISLAV KOJIĆ

rođen je 1992. godine. Vrhunski je stolnotenisač, koji je nastupio na Olimpijskim igrama 2020. godine u Tokiju

Osobno me motiviralo duboko uvjerenje u važnost služenja domovini, koje sam njegovao cijeli život. Kao profesionalni stolnotenisač, uvijek sam se divio hrabrosti i disciplini hr-

BUDUĆE LIDERE

vatskih branitelja iz Domovinskog rata, a moja ljubav prema hrvatskoj zemlji, koja mi je omogućila svjetsku sportsku karijeru, bila je presudna. Prijaviti se na temeljno vojno osposobljavanje nije samo čast već i osobni korak da dam svoj doprinos zajednici koja me podržavala

u najtežim trenucima treninga, ozljeda i natjecanja. Ovo je za mene prilika da ojačam vezu s nacionalnim korijenima i izrazim zahvalnost za slobodu koju danas uživamo. Inspiriran sam primjerima vrhunskih sportaša koji su služili vojsci.

Apsolutno vjerujem da će vojna obuka značajno obogatiti moju sportsku karijeru. Vojna disciplina, intenzivna fizička kondicija i mentalna otpornost savršeno se isprepliću s izazovima vrhunskog stolnog tenisa, gdje svaka milisekunda reakcije i strateška odluka odlučuju o pobjedi.

Poruka mladima koju imam je: Služite domovini s ponosom i hrabrošću, jer je to najveća škola života i uspjeha! Kao profesionalni stolnotenisač s brojnim medaljama i iskustvom u europskim federacijama uvjeren sam da disciplina, ljubav prema Hrvatskoj i suočavanje s izazovima otvaraju vrata za nepresušna postignuća, bilo u sportu ili životu. Ne bojte se vojnog roka, on sutra od vas stvara lidere. Budi hrabar, budi Hrvat, domovina treba vas!

HELENA VUKOVIĆ

25-godišnja je džudašica. Natječe se u kategoriji +78. Helena je bila svjetska kadetska prvakinja, a prije dvije godine na Europskim sveučilišnim igrama osvojila je zlatnu medalju

Moj otac je dragovoljac Domovinskog rata i hrvatski ratni vojni invalid iz 1991. godine. Kasnije je nastavio raditi u vojsci do umirovljenja. Uvijek je sestri i meni objašnjavao kako se orijentirati u nepoznatoj okolini ili kako reagirati u opasnoj situaciji. Učio nas je kako je svako znanje dobrodošlo, a vojno znanje može nam spasiti život.

Razmišljala sam o vojnoj karijeri kod upisa na fakultet, ali tada je presudila moja ljubav prema psihologiji. Danas kada sam pred diplomom iz psihologije, razmišljam čime bih se bavila kad završim sportsku karijeru. S obzirom na to da

sam i dalje zainteresirana za rad u vojsci, mislim da je sada pravo vrijeme. Prvo ću završiti vojni rok, a onda jednog dana kad završim sa sportskom karijerom, možda će mi vojna karijera biti novi izazov. Vjerujem da sam kondicijski vrlo dobro spremna, ali mislim da ću tijekom vojne obuke naučiti i izvježbati neke nove vještine koje će mi zasigurno pomoći u sportskoj karijeri. Tijekom temeljne vojne obuke sportske obveze su malo stavljene u drugi plan. No, naravno, trenirat ću svakog dana tijekom obuke kako bih se pripremila za nadolazeće Europsko prvenstvo na kojem ću predstavljati Hrvatsku. Očekujem da će mi najveći izazov tijekom služenja biti prilagodba na novu okolinu i drugačiju rutinu. Poruka koju bih poslala mladima: Mnoge profesije traže uporne i predane radnike koji ne prezaju od napornog rada. Smatram da su te kvalitete zajedničke i sportašima i vojnicima. Usto, znati zapovijedati i voditi, brinuti se o drugim ljudima, znati slušati i brzo reagirati. Takva se znanja uvijek traže, a mogu se naučiti služenjem vojnog roka.

FILIP ZELJKO

30-godišnji hrvatski stolnotenisač, javio nam se s turnira na kojem se trenutačno natječe, neposredno prije odlaska na služenje vojnog roka

Kroz sport sam naučio davati sve od sebe za hrvatski grb, a temeljno vojno osposobljavanje vidim kao još jedan način da to pokažem kroz disciplinu, odgovornost i zajedništvo. Vojna obuka će mi sigurno pomoći u karijeri. Svaka nova situacija koja traži snagu, izdržljivost i smirenost jača i sportaša i čovjeka. Vjerujem da će me vojna obuka dodatno očvrstnuti mentalno, naučiti me kako ostati

smiren i kad je najteže, baš kao u ključnim trenucima na natjecanjima.

Vojne obveze planiram uskladiti dobrom organizacijom i disciplinom. Navikao sam davati sto posto u svemu što radim, pa vjerujem da se uz podršku sustava može ostvariti ravnoteža između sporta i obuke. Najveći izazov bit će novi ritam vojne obuke i odmak od svakodnevnih treninga. Funkcioniranje u potpuno novom okruženju također će biti izazov, ali i savršena prilika za razvoj novih vještina te nova poznanstva.

Poruka mladima je: Vjerujte u sebe i u vrijednosti koje gradite svojim radom. Temeljno vojno osposobljavanje nije prepreka, nego prilika da očvrstnete, steknete prijatelje za cijeli život i ponesete iskustvo koje ćete zauvijek pamtiti.

TEKST
Tomislav Vidaković

FOTO
Josip Šeri

U CILJU ODRŽAVANJA I POBOLJŠANJA
OPERATIVNE SPREMNOSTI, PRIPADNICI
VOJNOOBAVJEŠTAJNE SATNIJE GARDIJSKE
MEHANIZIRANE BRIGADE HRVATSKE VOJSKE
PROVELI SU ALPINISTIČKU OBUKU NA PODRUČJU
KNINA. AKTIVNOSTI SU BILE USMJERENE
NA OBNAVLJANJE I STANDARDIZACIJU
TEMELJNIH ALPINISTIČKIH PROCEDURA, KOJE
SU SATNIJI NUŽNA SPOSOBNOST U PROVEDBI
SVAKODNEVNIH ZADAĆA

POVEĆANA OPERATIVNA SPREMNOST

Alpinistička obuka za Vojnoobavještajnu satniju Gardijske mehanizirane brigade operativna je nužnost, a ne dodatna sposobnost. Kad vam se središte Satnije nalazi u Kninu, na prostoru koji je prirodno omeđen masivima poput Dinare, Velebita i Svilaje, planinski i krški teren nije samo geografski okvir djelovanja nego ključni taktički čimbenik. U takvom operativnom okruženju, sposobnost kretanja, izviđanja i preživljavanja u vertikalnom i teško prohodnom prostoru izravno utječe na uspješnost provedbe zadaća.

Vojnoobavještajna satnija djeluje u spektru aktivnosti koji uključuje prikupljanje podataka, motrenje, prikriveno kretanje i uspostavu nadzora nad komunikacijskim pravcima. U planinskom području Dalmatinske zagore dominiraju strme padine, litice, škrape, ponikve i usjeci koji ograničavaju klasične oblike manevra. Standardna pješačka obuka u takvom prostoru nije dostatna. Alpinističke tehnike – svladavanje stijene, uporaba užeta, izrada sidrišta, spuštanje i penjanje u osiguranju kao i kretanje po grebenima omogućuju postrojbi da zadrži mobilnost ondje gdje protivnik očekuje zastoj.

Operativna prednost proizlazi iz sposobnosti vertikalne projekcije snage. Tim koji je osposobljen za alpinističko djelovanje može zauzeti dominantne točke motrenja na nepristupačnim uzvisinama, uspostaviti prikrivene motriteljske pozicije i zadržati nadzor nad dolinama i prometnim

pravcima bez otkrivanja. U krškom terenu, gdje prirodna zaklonjenost i konfiguracija tla otežavaju tehničko izviđanje, ljudski faktor postaje presudan. Fizička spremnost i tehnička preciznost u rukovanju opremom izravno smanjuju rizik od ozljeda i kompromitacije zadaće.

Osim taktičke dimenzije, alpinistička obuka ima snažan psihološki i selekcijski učinak. Kretanje izloženom stijenom, rad na visini i oslanjanje na timsku sigurnost razvijaju povjerenje, samokontrolu i sposobnost donošenja odluka pod stresom. Vojnoobavještajne aktivnosti često se odvijaju u izoliranim skupinama, bez neposredne potpore ostatka snaga. Upravo zato je nužno da svaki pripadnik Satnije bude sposoban samostalno procijeniti rizik, pravilno postaviti osiguranje i reagirati u slučaju izvanredne situacije. Planina ne oprašta pogreške; disciplina, procedura i uvježbanost moraju biti na razini automatizma.

TAMO GDJE TEREN POSTAJE IZAZOV

Krški reljef oko Knina obilježen je oskudicom vode, naglim promjenama vremena i velikim temperaturnim razlikama. Alpinistička obuka, integrirana s elementima planinskog preživljavanja, omogućuje dugotrajnije djelovanje u izolaciji. Sposobnost organiziranja bivaka, racionalnog upravljanja opremom i logističkog samoodržanja povećava operativnu autonomiju Satnije. Time se smanjuje potreba za čestim

Operativna prednost proizlazi iz sposobnosti vertikalne projekcije snage

opkrbnim rutama koje mogu odati prisutnost snaga na terenu.

U kontekstu suvremenih sigurnosnih izazova, planinski prostor više nije periferija, nego potencijalna zona infiltracije, krijumčarskih pravaca ili asimetričnih prijetnji. Satnija koja djeluje iz Knina mora poznavati i kontrolirati vertikalnu dimenziju bojišta jednako kao i dolinske komunikacije. Alpinistička obuka stoga nije specijalistički dodatak, nego sastavni dio sposobnosti prikupljanja obavještajnih podataka, zaštite vlastitih snaga i osiguranja strateške dubine prostora.

"Proteklog tjedna prošli smo osnovne alpinističke tehnike prilagođene geografskom okruženju u kojem djelujemo, odnosno terenu na kojem bi nam u stvarnim uvjetima takve sposobnosti mogle zatrebati. Uvježbavali smo penjanje užetom za svladavanje strmih padina i kosina velikog nagiba, a potom i tirolsku priječnicu,

**Tim
osposobljen
za alpinističko
djelovanje
može zauzeti
dominantne
točke
motrenja na
nepristupačnim
uzvisinama,
ustpostaviti
prikrivene
motriteljske
pozicije i
zadržati nadzor
nad dolinama
i prometnim
pravicima bez
otkrivanja**

kojom se omogućuje sigurno prelaženje uskih i dubokih kanjona", objašnjava instruktor alpinizma u VOS-u nadnarednik Mijo Jukić.

Tijekom obuke uvježbavane su tehnike kretanja po stijeni i strmom terenu, izrada sidrišta, osiguravanje, spuštanje užetom, izvlačenje i evakuacija pripadnika te svladavanje prirodnih prepreka uz primjenu alpinističke opreme. Poseban je naglasak na timskom radu, komunikaciji i sigurnosnim procedurama. Koordinirano djelovanje i pravilna procjena rizika omogućuju učinkovito izvršavanje zadaća u zahtjevnim uvjetima.

"Što se tiče alpinističkog segmenta, kao i u civilnom alpinizmu, snaga ne igra presudnu ulogu. Ključni su timski rad, individualna sposobnost svladavanja tehnika te psihofizička spremnost. Važno je pravilno primjenjivati postupke, imati povjerenja u opremu i prevladati početni strah, nakon čega sve ide znatno lakše. Pripadnici Satnije pokazali su visoku razinu motivacije i odlučnosti ne samo tijekom ove obuke nego i u svim drugim aktivnostima koje provode. S njima je uistinu čast raditi", s ponosom ističe nadnarednik Jukić. Provedbom obuke Satnija je osvježila i potvrdila razinu osposobljenosti za djelovanje u planinskom i teško prohodnom prostoru. Time se dodatno osigurava sposobnost pravodobnog prikupljanja informacija, nadzora prostora i potpore operacijama Brigade, posebno na području koje

Nužno je da svaki pripadnik Satnije bude sposoban samostalno procijeniti rizik, pravilno postaviti osiguranje i reagirati u slučaju izvanredne situacije

Alpinistička obuka nije specijalistički dodatak, nego sastavni dio sposobnosti prikupljanja obavještajnih podataka, zaštite vlastitih snaga i osiguranja strateške dubine prostora

karakterizira izražen planinski reljef. "Postoje određene razlike u odnosu na civilni alpinizam. U civilstvu je naglasak prije svega na procedurama koje se moraju poštovati radi sigurnosti. I nama je sigurnost temelj, no uz nju moramo uvažiti i dodatne elemente poput nošenja naoružanja, zadržavanja na položaju i izvođenja manevra. To podrazumijeva prilagodbu tehnika kretanja i rada na užetu, primjerice situacije u kojima jedna ruka ostaje na naoružanju, što u civilnom alpinizmu nije praksa", objašnjava nam skupnik pripadnik VOS-a razliku između civilnog i vojnog alpinizma.

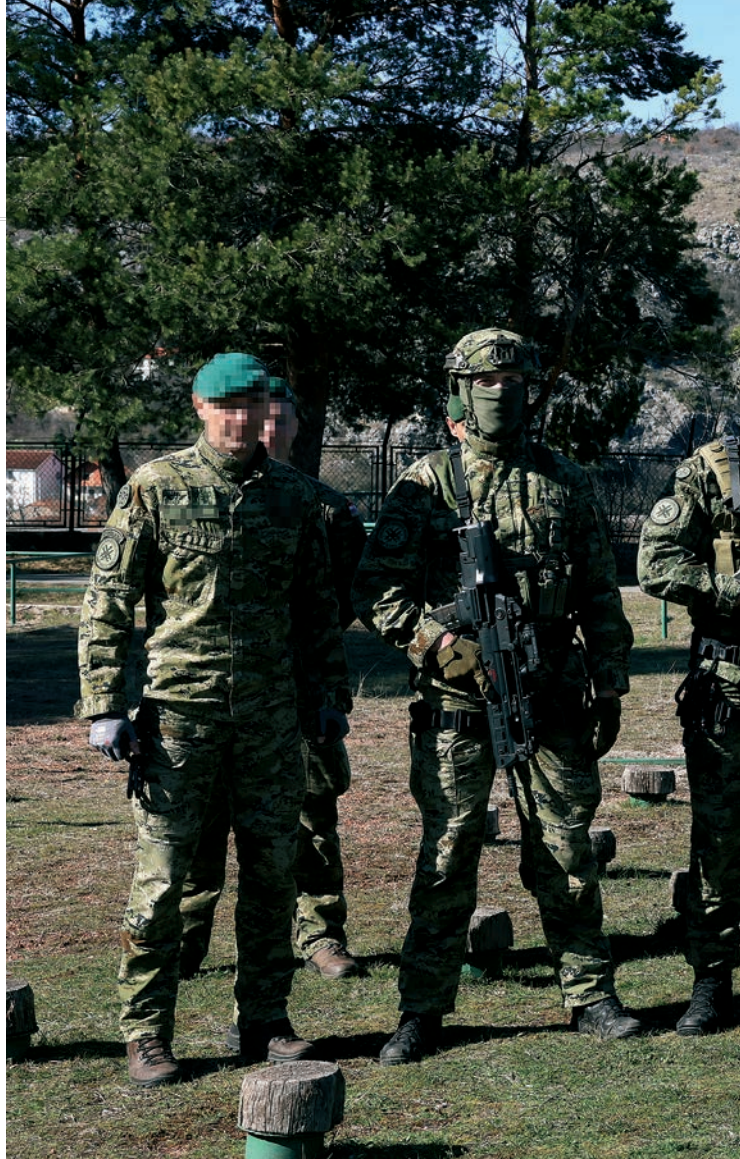
KAD PLANINA POSTANE PREDNOST

Kontinuirano uvježbavanje takvih sposobnosti ključan je element održavanja borbene spremnosti, a alpinistička obuka u Kninu još je jednom potvrdila kako je prilagodba postrojbe specifičnostima prostora u kojem djeluje preduvjet uspješnog izvršavanja zadaća Hrvatske vojske. Sustavno provedena, stručno vođena i realnim scenarijima prilagođena alpinistička obuka osigurava da Vojnoobavještajna satnija Gardijske mehanizirane brigade ostane operativno relevantna u zahtjevnom planinsko-krškom okruženju. Ona povezuje fizičku spremnost, tehničku kompetenciju i mentalnu otpornost u jedinstvenu sposobnost djelovanja ondje gdje teren postaje najveći izazov, ali i najveća prednost za onoga tko ga zna svladati.

Zaključno, upravo provedena alpinistička obuka Vojnoobavještajne satnije Gardijske mehanizirane brigade potvrdila je da sposobnost djelovanja u planinskom i krškom okruženju nije dodatna vrijednost, nego temeljna operativna kompetencija. U uvjetima kakvi dominiraju širim područjem Knina i okolnih planinskih masiva, svaka taktička prednost proizlazi iz nadzora visinskih točaka, sigurnog kretanja nepristupačnim pravcima i sposobnosti dugotrajnog zadržavanja na terenu bez logističke izloženosti. To su pokazala i iskustva iz Domovinskog rata na tom području, pogotovo operacija Zima 94. Provedena obuka unaprijedila je teh-

Osim taktičke dimenzije, alpinistička obuka ima snažan psihološki i selekcijski učinak. Kretanje izloženom stijenom, rad na visini i oslanjanje na timsku sigurnost razvijaju povjerenje, samokontrolu i sposobnost donošenja odluka pod stresom

Tijekom obuke uvježbavane su tehnike kretanja po stijeni i strmom terenu, izrada sidrišta, osiguravanje, spuštanje užetom, izvlačenje i evakuacija pripadnika te svladavanje prirodnih prepreka uz primjenu alpinističke opreme

Stečene vještine izravno povećavaju operativnu spremnost

ničku osposobljenost pripadnika u segmentima uporabe alpinističke opreme, izrade sidrišta, organizacije osiguranja i vertikalnog manevra, ali jednako tako i njihovu psihološku otpornost, timsku koheziju i razinu povjerenja unutar sastava. Time je Satnija dodatno ojačala sposobnost samostalnog djelovanja u malim timovima, u uvjetima povećanog rizika i ograničene potpore. Stečene vještine izravno povećavaju operativnu spremnost postrojbe za provedbu vojnoobavještajnih zadaća u zahtjevnom reljefu, skraćuju vrijeme reakcije i smanjuju sigurnosne rizike na terenu. Alpinistička obuka konkretan je iskorak u razvoju sposobnosti Satnije, osiguravajući da planinski i krški prostor ne bude ograničenje, nego taktička prednost u budućim operacijama.

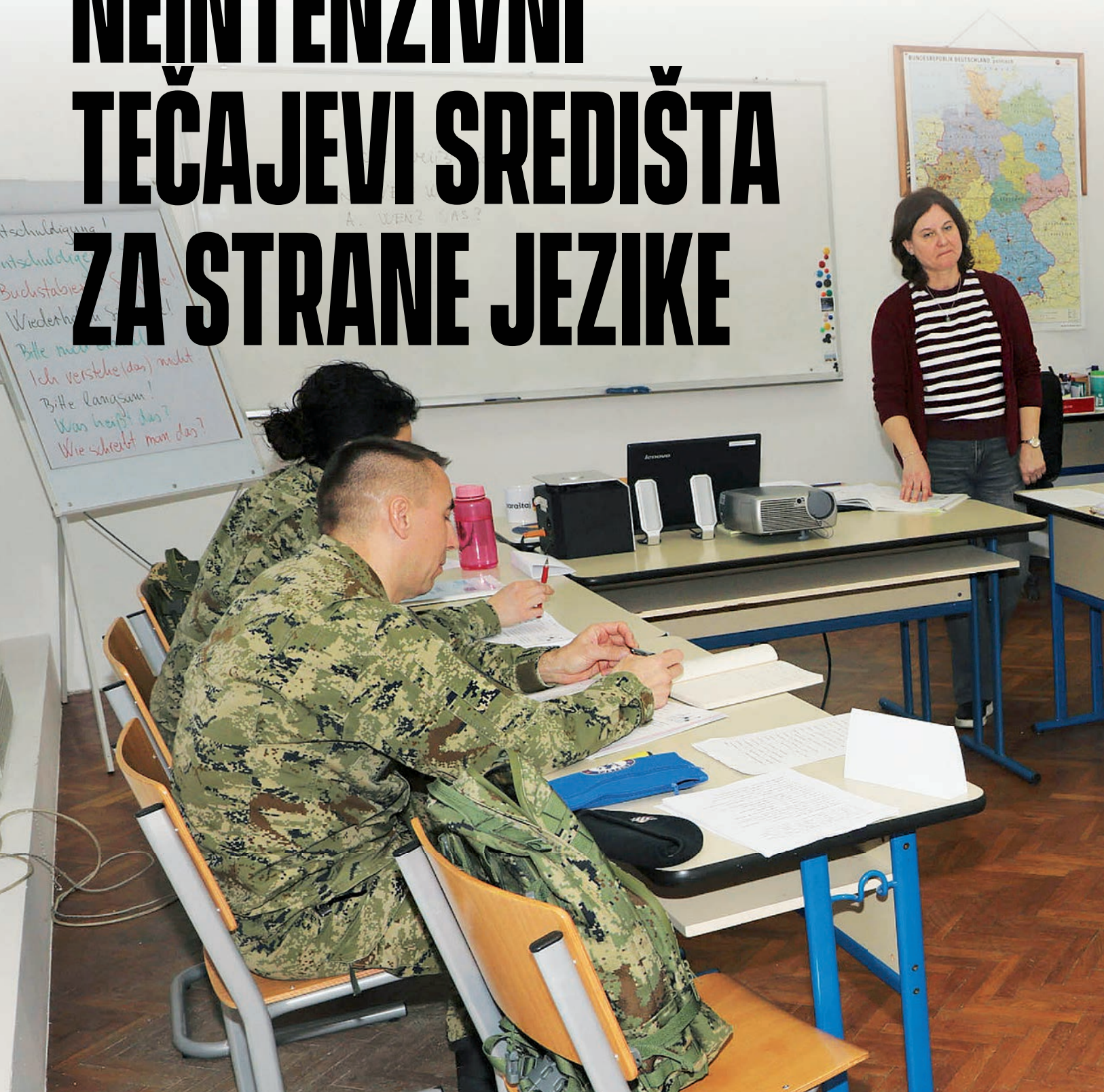

Kontinuirano uvježbavanje
takvih sposobnosti ključan
je element održavanja
borbene spremnosti

SREDIŠTE ZA STRANE JEZIKE "KATARINA"

**NEINTENZIVNI
TEČAJEVI SREDIŠTA
ZA STRANE JEZIKE**

ZRINSKA“

TEKST Hrvoje Lončarević

FOTO Dražen Volarić

SREDIŠTE ZA STRANE JEZIKE “KATARINA
ZRINSKA” 14. OŽUJKA OBILJEŽAVA 31.
OBLJETNICU DJELOVANJA, A NASTAVLJA SE
RAZVIJATI S NOVIM PROGRAMIMA

Uz redovite aktivnosti testiranja, prevođenja i provođenja intenzivnih i specijalističkih tečajeva stranih jezika, u redovite aktivnosti Središta uvršteni su i neintenzivni tečajevi, koji se trenutačno održavaju za 6. naraštaj polaznika

Brojne aktivnosti obilježile su rad Središta za strane jezike "Katarina Zrinska" u proteklih 31 godinu. Istaknimo samo svojevrсну krunu aktivnosti Središta, predsjedanje Republike Hrvatske Uredom za međunarodnu jezičnu koordinaciju (Bureau for International Language Coordination – BILC) od 2022. do 2025. godine, a koje se uspješno završilo na 30. obljetnicu rada Središta organiziranjem godišnje BILC-ove konferencije u Zagrebu, gdje je sudjelovalo 100 predstavnika iz 37 članica NATO-a, partnera i NATO-ovih tijela. Bila je to potvrda prepoznatljivosti kvalitete jezičnih stručnjaka iz Središta za strane jezike, koji su predsjedali tim NATO-ovim savjetodavnim tijelom za pitanja standardizacije testiranja i poučavanja jezika prema normi STANAG 6001.

Središte se nastavlja razvijati novim programima prepoznajući potrebe pripadnika Oružanih snaga. Uz redovite aktivnosti testiranja, prevođenja i provođenja intenzivnih i specijalističkih tečajeva stranih jezika, u redovite aktivnosti Središta uvršteni su i neintenzivni tečajevi, koji se trenutačno održavaju za 6. naraštaj polaznika. Razloge uvođenja neintenzivnih tečajeva, čiji je pilot-projekt pokrenut 2024. godine, objasnila nam je ravnateljica Središta Irena Prpić Đurić. "Vidjeli smo da bi nekim polaznicima više odgovaralo da nisu odsutni s radnog mjesta cijelo vrijeme. Stoga smo htjeli vidjeti što možemo napraviti za takve polaznike, kojih je sve više. Imamo ponekad jednak broj polaznika i na intenzivnom i na neintenzivnom obliku izobrazbe. Broj polaznika ovisi o njihovoj raspoloživosti u postrojbi, odnosno o dinamici rada u Oružanim snagama i Ministarstvu obrane. Primjerice, prošle godine bio je mimohod Oružanih snaga pa je zbog priprema mimohoda bilo manje polaznika. No, ovi neintenzivni tečajevi lakše omogućuju svim zainteresiranim pripadnicima Oružanih snaga pohađanje tečaja", objašnjava ravnateljica Prpić Đurić.

UČENJE NA DUGE STAZE

Za razliku od intenzivnih tečajeva na kojima su polaznici posvećeni isključivo učenju stranog jezika, neintenzivne tečajeve u trajanju od 11 tjedana polaznici pohađaju uz svoje redovite radne aktivnosti. Nastava se izvodi dva puta tjedno po tri školska sata, a jedan naraštaj obuhvaća

Za razliku od intenzivnih tečajeva na kojima su polaznici posvećeni isključivo učenju stranog jezika, neintenzivne tečajeve u trajanju od 11 tjedana polaznici pohađaju uz svoje redovite radne aktivnosti

72 školska sata pri čemu se završi polovina jednog tečaja. Za završetak punog tečaja polaznici bi nastavu trebali pohađati dva naraštaja, tj. ukupno 144 školska sata. Prema takvom obliku provodi se nastava engleskog i njemačkog jezika u Osijeku, engleskog i talijanskog u Splitu te francuskog, njemačkog i engleskog u Zagrebu. Pitali smo neke od nastavnika i polaznika o njihovu iskustvu provedbe neintenzivnih tečajeva. Nastavnica talijanskog jezika iz splitskog Odjela Božena Ban Romanić rekla nam je da su na neintenzivnom tečaju polaznici manje opterećeni, rijetko dolazi do zasićenja, osjećaju manji pritisak, ali s druge strane sporije napreduju. "Imaju više vremena za ponavljanje i stabilno usvajanje jezika. Radi se o učenju na duge staze, dakle, polako, ali sigurno. Nastavnik se previše ne zadržava na novim strukturama i temama, ali često se mora vraćati i ponavljati stare strukture kroz nove kontekste. Velika je odgovornost na samim polaznicima, oni bi morali redovito samostalno raditi i ponavljati usvojeno gradivo. Neintenzivni tečaj odličan je za polaznike koji su potrebni u svojoj radnoj sredini, jer uz dobru organizaciju imaju vremena i za svoj posao, ali i za usvajanje stranog jezika", kaže profesorica Ban Romanić. Nastavnica Tatjana Klobučar iz osječkog Odjela također je podijelila s nama svoja razmišljanja o neintenzivnom tečaju. "Napredak polaznika je odličan. U ovom pilot-programu polaznici su visoki časnici koji su već

Pripadnici Oružanih snaga prema potrebama i mogućnostima imaju priliku odabrati između šestomjesečnog neintenzivnog tečaja koji se održava jednom godišnje te tromjesečnog neintenzivnog i intenzivnog tečaja koji se održavaju tri puta godišnje

bili polaznici naše škole, no kako je od onda prošlo puno vremena, ovakva vrsta tečaja im puno znači u održavanju dobre razine engleskog jezika. Istodobno ne moraju izbi-vati iz matične postrojbe tri mjeseca, te se mogu posvetiti i svojem poslu i usavršavanju jezika uz stručnu pomoć. S obzirom na to da su polaznici obiju grupe djelatnici ZOD-a, i dijelimo istu zgradu, gubitak vremena na odlazak na na-stavu je doista minimalan. Polaznici su iznimno zadovoljni konceptom rada jer smo usredotočeni na jezik struke, ono što je njima najbitnije“, rekla je nastavnica Klobučar.

UČENJE STRANOG JEZIKA UZ RAD

Bojniku Petru Kriviću iz Pomorske baze u Splitu neinten-zivni tečaj talijanskog jezika omogućuje da usporedno radi i uči strani jezik. “Odabrao sam neintenzivni tečaj jer mi je idealan, uz dobru organizaciju mogu se posvetiti poslu i učenju stranog jezika. Zadovoljan sam, tečaj je u skladu s mojim očekivanjima, a atmosfera je opuštena, no dosta se i radi. Na svakom satu koristimo naučeno kroz dijaloge, pitanja i vježbe“, ističe bojnič Krivić. Svoje iskustvo s nama je podijelio i pukovnik Tihomir Galić, voditelj Odsjeka za lo-gističku potporu Zapovjedništva za obuku i doktrinu u Osijeku, koji pohađa tečaj engleskog jezika. “Odabrao sam ovu vrstu tečaja jer sadržajno obrađuje ciljne teme, iznimno je praktičan i lako se usklade radne obveze s provedbom tečaja. Tečaj je u potpunosti ispunio sva moja očekivanja, a ono što bih posebno istaknuo u njegovu tematskom dije-lu prikaz je realnih situacija obrada najnovijih vijesti i širok spektar obrade vojne terminologije, što je nama kao vojni-cima iznimno bitno. Odnos između nas i profesora odlikuje velika doza poštovanja, a između kolega je jedna opuštena konverzacija koja na kraju rezultira maksimalnim učinkom svih nas polaznika“, kaže pukovnik Galić. Bojniku Tomisla-vu Vučaku iz Uprave za planiranje Glavnog stožera Oru-žanih snaga RH, koji trenutno pohađa niži i srednji stu-panj njemačkog jezika, neintenzivni tečaj je savršen oblik učenja. “Htio sam nadograditi postojeće znanje i naravno naučiti neke nove stvari ne samo u jeziku nego i u kulturi. S obzirom na to da sam časnik za suradnju za NATO i EU, učenje stranog jezika, njemačkog u ovom slučaju, jako će

Neintenzivni tečaj odličan je za polaznike koji su potrebni u svojoj radnoj sredini, jer uz dobru organizaciju imaju vremena i za svoj posao, ali i za usvajanje stranog jezika

mi koristiti i pomoći u mojem poslu“, istaknuo je bojnič Vučak. Treba spo-menuti da se trenutačno provodi pi-lot-projekt šestomjesečnog neinten-zivnog tečaja, koji se također odvija prethodno spomenutom dinamikom, dva puta tjedno po tri školska sata, ali nije podijeljen u dva dijela, tj. dva naraštaja, već traje šest mjeseci u kontinuitetu i omogućuje polaznici-ma da jedan stupanj učenja stranog jezika prolaze kao cjelinu. Stoga pri-padnici Oružanih snaga prema po-trebama i mogućnostima imaju prili-ku odabrati između šestomjesečnog neintenzivnog tečaja koji se održava jednom godišnje te tromjesečnog neintenzivnog i intenzivnog tečaja koji se održavaju tri puta godišnje.

Tečajevi nisu namijenjeni isključivo pripadnicima Oružanih snaga RH. Središte za strane jezike već godi-nama održava tečajeve i za ostale pripadnike sigurnosno-obrambene zajednice. Primjerice, u Osijeku se intenzivno provode neintenzivni te-čajevi za pripadnike Ministarstva unutarnjih poslova, prilagođeni nji-hovim potrebama.

S modernizacijom Oružanih snaga razmišlja se i o uvođenju dodatnih specijalističkih tečajeva, poput onih koji su namijenjeni posadama BVP-ova Bradley. Pokrenuti ovakvu novu vrstu tečaja nije jednostavan pro-jekt. “On je zahtijevao prilagodbu metodike poučavanja i testiranja, a to je bio i novi izazov za nas nastav-nike, ali na određeni način i poticaj za rad na sebi“, zaključuje ravnatelj-ica Prpić Đurić.

S modernizacijom Oružanih snaga razmišlja se i o uvođenju dodatnih specijalističkih tečajeva, poput onih koji su namijenjeni posadama BVP-ova Bradley

22-23

HRVATSKI VOJNIK // Br. 756 // 13. ožujka 2026.

SVEUČILIŠTE OBRANE I SIGURNOSTI
"DR. FRANJO TUĐMAN"

ZNANJE I DISCIPLINA ZA NOVE GENERACIJE KADETA

Hrvatska vojska u svojim redovima ima sjajne pojedince. Njihov životni put mnogima, ponajprije mladima pred kojima su važne odluke, može poslužiti kao primjer. U prigodi obilježavanja Međunarodnog dana žena predstavljamo Saru Beram: vrhunsku sportašicu na početku nove profesionalne karijere, koja objedinjuje znanost i sport

Sara Beram ugovorna je pričuvnica Hrvatske vojske i boksačica s nizom međunarodnih medalja i uspjeha. Posebno se ističe brončana medalja s Europskog prvenstva u kategoriji do 63 kilograma

TEKST

Ivan Šurbek

FOTO

Tomislav Brandt

Povod za razgovor Sarina je nova karijera. Profesionalni put razvijat će kao nastavnica na Sveučilištu obrane i sigurnosti "Dr. Franjo Tuđman", koje je nositelj studija Vojno inženjerstvo, Vojno vođenje i upravljanje i Vojno pomorstvo.

Dok s njom razgovarate, brzo vam postaje jasno da je riječ o osobi koja ne priznaje polovična rješenja. U njezinu su svijetu stvari vrlo jasno postavljene. Bilo da je riječ o znanosti, vojsci ili boksu.

Magistra je kineziologije u edukaciji i kondicijskoj pripremi sportaša. Studij na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu završila je 2019., u roku, uz godinu posvećenu diplomskom radu. Tijekom studija primala je državnu stipendiju, što je, kako kaže, podrazumijevalo dodatnu razinu odgovornosti i discipline.

Paralelno s akademskim obvezama gradila je i sportsku karijeru. Danas je ugovorna pričuvnica Hrvatske vojske i boksačica s nizom međunarodnih medalja i uspjeha. Posebno se ističe brončana medalja s Europskog prvenstva u kategoriji do 63 kilograma. Nakon završetka fakulteta u potpunosti se posvetila boksu, što joj je, priznaje, donijelo i najveće sportske uspjehe, uključujući status sportašice prve kategorije.

Veliku potporu na tom putu pružio joj je Hrvatski olimpijski odbor, bez čije bi financijske i institucionalne podrške, ističe, bilo teško profesionalno se baviti boksom. Dodatnu sigurnost pruža joj i status ugovorne pričuvnice Hrvatske vojske, na čijoj je potpori iznimno zahvalna. Dodaje da joj potporu pruža i Hrvatski boksački savez.

No, znanost nikad nije bila u drugom planu. "Znanstvena sfera akademskog svijeta bila mi je nit vodilja za nastavak obrazovanja", govori nam. Prošle godine upisala je doktorski studij, a ambicija joj je dugoročno ostati u znanosti.

U međuvremenu je na Sveučilištu obrane i sigurnosti "Dr. Franjo Tuđman" raspisan javni natječaj, na koji se prijavila – i prošla. Krajem veljače održala je javno nastupno predavanje pred stručnim povjerenstvom. Tema je bila Tjelesna i mentalna spremnost vojnika u uvjetima visokog stresa. Predavanje je ocijenjeno pozitivno te je dobila posao kao predavačica kineziologije na puno radno vrijeme. Predavat će studentima i kadetima u Zagrebu i Splitu, a nastava će biti usmjerena na specifične zahtjeve budućih stručnjaka iz područja obrane i sigurnosti.

"To neće biti klasična tjelesna kultura kakvu poznajemo na civilnim fakultetima. Program će biti usmjeren prema stvarnim potrebama kadeta i njihovoj budućoj ulozi zapovjednika", objašnjava te dodaje: "Na Sveučilištu obrane i sigurnosti intenzivno se radi na prepoznavanju ključnih potreba budućih stručnjaka na svim razinama, a to mi je kao vrhunskoj sportašici bilo izrazito privlačno i obećavajuće."

KAKO PRIPREMITI VOJNIKA ZA STRES

U središtu njezina predavanja bio je stres. Ne apstraktno, nego konkretno – fizički i mentalni stres kojem su vojnici izloženi.

"Netko tko nosi odoru i punu opremu već je pod dodatnim opterećenjem. Ljudsko tijelo na to prirodno nije naviknuto. Stres negativno utječe na psihološke, fizičke i kognitivne sposobnosti. Ako se umor previše akumulira, pada sposobnost prosuđivanja i donošenja odluka", objašnjava.

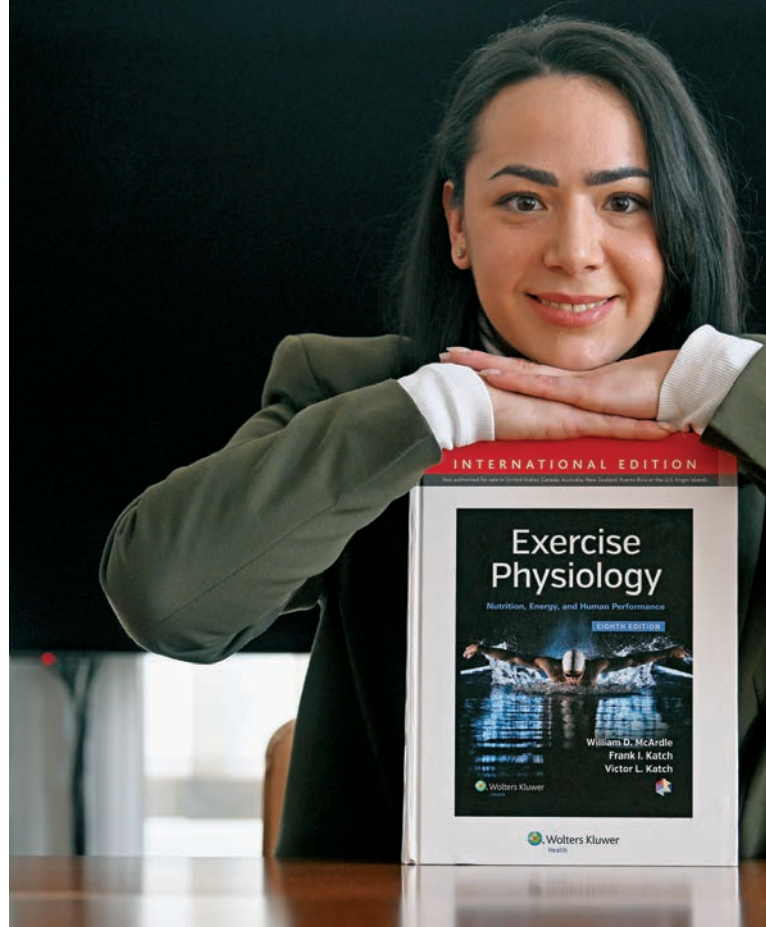
Upravo će ti studenti i kadeti jednog dana donositi ključne odluke.

Zato im, kaže, želi usaditi razumijevanje osnovnih postulata treninga – kako složiti trening, kako ga voditi, kako pratiti napredak i kako upravljati opterećenjem. Nastava će biti podijeljena između teorijskog dijela i rada u dvorani. Ovisit će, naravno, i o kurikulumu Sveučilišta obrane i sigurnosti, koji će pratiti i pridržavati ga se.

"Cilj je da nakon pet godina školovanja studenti i kadeti znaju samostalno voditi trening i razumiju što znači borbena spremnost – i fizička i mentalna", govori Sara te ističe važnost oporavka, koji je jedan od ključnih

Na Sveučilištu obrane i sigurnosti intenzivno se radi na prepoznavanju ključnih potreba budućih stručnjaka na svim razinama, a to mi je kao vrhunskoj sportašici bilo izrazito privlačno i obećavajuće, ističe Sara Beram

Stres negativno utječe na psihološke, fizičke i kognitivne sposobnosti. Ako se umor previše akumulira, pada sposobnost prosuđivanja i donošenja odluka

Između znanosti, vojske i ringa pronašla je ravnotežu

čimbenika za svakog vojnika. Previše akumuliranog umora znatno utječe na kognitivne sposobnosti i mogućnosti prosuđivanja. Kognitivne sposobnosti padaju, što vojniku skreće pažnju, fokus, mišljenje. Umor narušava sve bitne fiziološke funkcije pa je zato bitan odmor kako bi oni na terenu mogli biti uvijek svjež i spremni.

Dodaje kako su mnoga istraživanja vrhunskog sporta temeljena upravo na vojnim modelima izdržljivosti i funkcioniranja u ekstremnim uvjetima. "Trening je za svakoga stres, ali ako njim znamo upravljati, on postaje pozitivan podražaj", kaže Sara.

CIJENA VRHUNSKOG SPORTA

U razgovoru se malo vraćamo na Sarine studentske dane. Uskladiti vrhunski sport i zahtjevan studij nije bilo jednostavno. "Moj život svodio se na fakultet i treninge. Privatnog života praktički nije bilo. Spavala sam u prosjeku šest sati dnevno, što nije dovoljno. Tek sam poslije, na temelju znanja koje sam stekla na fakultetu, postala svjesna koliko je oporavak važan", priznaje.

"Živjela sam s malo sati sna. Čovjeku je potrebno sedam do devet sati sna da bi se tijelo odmorilo, ali kad si mlad i kad si sportaš, u ranim dvadesetima, ne razmišljaš toliko. Nije te toliko briga za san, bitni su ti ciljevi. Mlad si, pa možeš to kompenzirati. Ali kad si stariji, kad se približavaš tridesetima, to se mijenja. Počinješ shvaćati da tijelu treba oporavak, da se treninzi trebaju prilagođavati", dodaje Sara. "Tijelo se mijenja. Ono što možeš s dvadeset, ne možeš s trideset godina. Prije sam mogla raditi deset sparinga dnevno, danas to više nema smisla. Važno je slušati tijelo", objašnjava nam. Unatoč intenzitetu, prošla je više od trideset različitih sportova tijekom studija i, kako ističe, imala sreću izbjeći ozbiljne ozljede. "Dobra genetika zasigurno je na to utjecala, ali i činjenica da sam u sportu od malih nogu. Nije na odmet bilo ni znanje koje sam stekla na predavanjima, pa sam izbjegla teže ozljede", kaže Sara.

Trening je za svakoga stres, ali ako njim znamo upravljati, on postaje pozitivan podražaj, kaže Sara

NOVI SMJER

Nedavna ozljeda bila je prekretnica: "Shvatila sam da moram krenuti u novom smjeru. Nastaviti boks, ali paralelno graditi nešto dugoročno. Nisam se vidjela samo kao trener boksa. Željela sam više." Upis doktorskog studija i posao na Sveučilištu logičan su nastavak tog razmišljanja: "Svidjelo mi se kako Sveučilište zapošljava vrhunske stručnjake, što i ja nastojim postati."

BOKS BEZ IMPERATIVA

Danas boksu pristupa drukčije nego prije deset godina. I dalje trenira, ali bez forsiranja: "Više nisam neiskusan borac koji gomila turnire. Sada biram nastupe. Idem na velike turnire koji nose olimpijske kvote, europska prvenstva i velika međunarodna natjecanja, poput Mediteranskih igara. Cilj je medalja, ali bez iscrpljivanja."

U planu joj je još jedan olimpijski ciklus – do Los Angelesa. Ipak, ne zatvara vrata ni duljoj karijeri. Kaže da bi, ako se stvari poslože kako treba, mogla boksati i do četrdesete godine. Promijenit će i kategoriju – iz one do šezdeset prelazi u kategoriju do 65 kilograma. Sara kaže kako je to promjena koja se morala dogoditi.

"Skidanje kilograma jako iscrpljuje tijelo. U ovoj fazi karijere želim trenirati pametno", govori nam.

Ističe kako joj je danas posao predavačice na Sveučilištu prioritet i kako će tomu prilagođavati treninge i natjecanja. Omogućuje joj usto dobru organizaciju treninga: "Ne radim fizički iscrpljujući posao. Mogu prilagoditi trenažni tjedan i kvalitetno planirati oporavak."

ULOGA TRENERA I VOJNA DISCIPLINA U RINGU

Posebno mjesto u njezinoj karijeri ima brigadir Damir Stručić, zamjenik zapovjednika Hrvatskog vojnog učilišta i ujedno njezin trener. "On mi je velika potpora. Naučio me temeljitoj pripremi, analizi suparnica i taktičkom razmišljanju. Uveo je sustav – plan A, B i C." Dodaje kako

je iz vojske u sport prenio ono najvažnije – disciplinu i kontrolu stresa: "Boks je jedna vrsta ratovanja. Čovjek ide na čovjeka. Strah i stres su prisutni, ali moraš ih znati kontrolirati."

"Brigadir Stručić naučio me kako se pripremati. Znati svoje mane i slabosti, ali biti i svjesna svojih prednosti. Naučio me kako kompenzirati nedostatke na koje ne mogu utjecati i kako to pretvoriti u prednost. On ima nevjerojatno bogato životno iskustvo", kaže Sara.

Budući da hrvatska ženska reprezentacija nije brojna, kvalitetni sparinzi su izazov. Sparinge s muškarcima izbjegava, objašnjavajući da je muški udarac drugačiji te da ju je jednom to gotovo stajalo karijere.

PORUKA MLADIMA O VOJNOM ROKU

Na kraju razgovora dotaknuli smo se i obveznog vojnog roka. Njezino je stanovište jasno: "Savjetovala bih svakomu da ode. U ta dva mjeseca naučit ćeš disciplinu i funkcionirati bez komfora na koji si naviknut. Naučit ćeš cijeniti stvari." Nakon temeljnog vojnog osposobljavanja, osoba može nastaviti razvijati svoj put upravo na studijima koje provodi Sveučilište obrane i sigurnosti u suradnji s Hrvatskim vojnim učilištem "Dr. Franjo Tuđman", Sveučilištem u Zagrebu i Sveučilištem u Splitu.

Smatra da vojska mladim ljudima daje alate koji će im koristiti u životu: "Živimo u svijetu u kojem je sve dostupno odmah. U vojsci shvatiš da se stvari moraju zaslužiti."

Za kraj, jasno je da Sara Beram nastavlja rad na visokoj razini. Ambicije su velike. No danas ih, za razliku od prije, bira svjesno. Između znanosti, vojske i ringa pronašla je ravnotežu. Upravo tu ravnotežu želi prenositi novim naraštajima Sveučilišta obrane i sigurnosti "Dr. Franjo Tuđman" i Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman".

PROMOCIJA KADETA

DIPLOME - SIMBOL STR

Svečana promocija polaznika 18. naraštaja diplomskog studija te 17., 18. i 19. naraštaja prijediplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Vojno inženjerstvo i Vojno vođenje i upravljanje, koji se provode u suradnji Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", održana je na Sveučilištu u Zagrebu

26-27

HRVATSKI VOJNIK // Br. 756 // 13. ožujka 2026.

Sveučilište u Zagrebu
University of Zagreb

UČNOSTI I POVJERENJA

U nazočnosti pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, akademske zajednice, obitelji i uzvanika promovirani kadeti primili su diplome Sveučilišta u Zagrebu te položili sveučilišnu prisegu, potvrdivši svoju pripadnost akademskoj i vojnoj zajednici.

Diplome je primilo 93 polaznika, među kojima su 22 žene. Među promoviranima je i devet stranih polaznika – šest iz Bosne i Hercegovine, dva polaznika iz Republike Kosova te jedan iz Crne Gore.

Diplome su kadetima uručili rektor Sveučilišta u Zagrebu Stjepan Lakušić i zamjenik zapovjednika Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" brigadir Damir Stručić. U svojem je obraćanju brigadir Stručić istaknuo kako promocija nije završetak, nego polazišna točka služenja. Naglasio je da su iza promoviranih časnika godine zahtjevnog rada tijekom kojih su se znanje, disciplina i karakter oblikovali u jedinstvenu profesionalnu cjelinu. Diploma koju su primili simbol je njihove stručnosti, ali i povjerenja koje im domovina daje, jer vojni poziv, kako je istaknuo, ne započinje činom, nego odlukom da se služi nečim većem od sebe. Posebno je naglasio potrebu trajnog usavršavanja u uvjetima ubrzanog tehnološkog razvoja i sve zahtjevnijeg operativnog okruženja: "Iako će se sustavi modernizirati, a sigurnosni izazovi mijenjati, vrijednosti na kojima počiva Hrvatska vojska ostaju trajne – odgovornost, odanost, profesionalnost i čast." Zahvalio je Sveučilištu u Zagrebu, njegovu vodstvu, profesorima, nastavnicima i mentorima na znanju i potpori koju pružaju budućim časnicima, kao i obiteljima promoviranih časnika, koje su bile njihova trajna i tiha snaga. "Hrvatska vojska prepoznaje se po svojim ljudima, a vi ste njezina slika pred onima koje vodite i pred domovinom kojoj služite", poručio je brigadir Stručić, uz čestitke i želju da ih u službi prate razboritost, odlučnost i čast.

PRIMOPREDAJA PRIJELAZNE KADETSKE SABLJE

Poseban i simbolički, snažan trenutak svečanosti bila je primopredaja prijelazne kadetske sablje, koja znači najbolje od najboljih. Sablja simbolizira čast, odgovornost i izvrsnost

Diplome je primilo 93 polaznika, među kojima su 22 žene. Među promoviranima je i devet stranih polaznika – šest iz Bosne i Hercegovine, dva polaznika iz Republike Kosova te jedan iz Crne Gore

Iako će se sustavi modernizirati, a sigurnosni izazovi mijenjati, vrijednosti na kojima počiva Hrvatska vojska ostaju trajne – odgovornost, odanost, profesionalnost i čast

kojima su kadeti vođeni tijekom školovanja. Najbolji kadet 17. naraštaja poručnik Nikola Prgomet predao je sablju najboljem kadetu 18. naraštaja poručniku korvete Anti Bojčiću, čime je potvrđen kontinuitet vrijednosti i standarda izvrsnosti koji se prenose s generacije na generaciju. Rektor Lakušić čestitao je kadetima na postignutom uspjehu. Naglasio je da su od danas dio dugogodišnje tradicije Sveučilišta u Zagrebu, kao i hrvatskog vojnog obrazovanja – tradicije koja je oblikovala naraštaje vrsnih časnika i vojnih stručnjaka. "Znanja koja ste stekli koristite odgovorno, hrabro i s poštovanjem prema onima koje ćete voditi i štititi. Budite uzor budućim naraštajima i nastavite razvijati vrijednosti koje ste usvojili tijekom studija", istaknuo je.

Svečanoj promociji prisustvovali su pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, predstavnici akademske zajednice, čelnici i djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", profesori, nastavnici i mentori, obitelji promoviranih časnika te drugi uzvanici. Promocijom je još jedanput potvrđena čvrsta povezanost akademske izvrsnosti i vojne profesionalnosti te opredijeljenost obrazovanju kompetentnih, moralno čvrstih i operativno spremnih časnika. Novi časnici stupaju u službu svjesni odgovornosti koju preuzimaju kao vođe i jamci sigurnosti Republike Hrvatske.

Svečanoj promociji prisustvovali su pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, predstavnici akademske zajednice, čelnici i djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman", profesori, nastavnici i mentori, obitelji promoviranih časnika te drugi uzvanici

ZAPOVJEDNIŠTVO ZA OBUKU I DOKTRINU

HRVATSKI VOJNIK — SPREMAN SLUŽITI MIRU

TEKST

Domagoj Vlahović

FOTOTomislav Brandt, arhiva
SMVO-a "Josip Briški"

**SREDIŠTE ZA MEĐUNARODNE
VOJNE OPERACIJE "JOSIP
BRIŠKI" PROSLAVILO JE 25.
OBLJETNICU USTROJAVANJA
NA MJESTU NA KOJEM JE SVE
POČELO I GDJE JE POSTROJBA
SMJEŠTENA I DANAS – U
VOJARNI "VITEZ DAMIR
MARTIĆ" U RAKITJU**

**SREDIŠTE ZA
VOJNE O
JOSIP B**

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRA-
NOBNE SNAŽENJA
REPUBLIKE HRVATSKA
HRVATSKA VOJNA VOJNA
POSREDOVANJE ZA
FRANKOPAN

MEĐUNARODNE
OPERACIJE

BRIŠKI

Izniman doprinos razvoju OSRH u cjelini

Uz sadašnje i bivše pripadnike i zapovjednike postrojbe te hrvatske i strane predavače, instruktore i polaznike trenutačnih programa izobrazbe i obuke, na svečanosti obilježavanja 25. obljetnice SMVO-a bili su zapovjednici, čelnici i predstavnici ustrojstvenih cjelina OSRH, predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova RH, Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH, udruga proisteklih iz Domovinskog rata, lokalne i područne samouprave i drugi. Uoči svečanosti položeni su vijenci i zapaljene svijeće ispred znaka SMVO-a "Josip Briški" u znak sjećanja na skupnika Josipa Briškog, te kod spomenika Tigar u spomen na sve poginule i preminule hrvatske branitelje. U okviru svečanosti prikazan je i kratak film o povjesnici i zadaćama SMVO-a, a uzvanici su mogli i razgledati prigodnu izložbu fotografija posvećenu 25. obljetnici postrojbe. Na svečanoj akademiji uzvanicima je pročitana povjesnica SMVO-a. Opisani su ustroj, zadaće, postignuća kao i buduće aktivnosti te planovi postrojbe. Najistaknutijim pripadnicima SMVO-a uručene su poticajne mjere. U prigodnom obraćanju zapovjednik ZOD-a brigadir Dražen Batrnek čestitao je pripadnicima SMVO-a obljetnicu te im zahvalio na svim dosadašnjim postignućima. "SMVO je dao izniman doprinos razvoju Oružanih snaga RH u cjelini i na poseban način pokazao njihovu pravu sliku i kvalitetu", rekao je te dodao da će uloga SMVO-a u budućnosti biti sve važnija. Kao zaključak, brigadir Batrnek istaknuo je da suvremene operacije traže stalno usavršavanje, učenje i prilagodbu, pa SMVO treba razvijati svoje sposobnosti u tom smjeru.

Kao odgovoran dio međunarodne zajednice, članica Ujedinjenih naroda te aspirantica na članstvo u Sjevernoatlantskom savezu i Europskoj uniji, Republika Hrvatska na izmaku 1990-ih željela se i trebala posvetiti i čuvanju svjetskog mira. Pobijedivši u Domovinskom ratu, Hrvatska vojska u to se vrijeme mogla koncentrirati i na neke nove zadaće. Trebala je pokazati da je sposobna biti ne samo čuvar i branitelj neovisnosti, suverenosti i teritorija svoje zemlje i građana nego i njezina međunarodnog položaja i ugleda. To je najbolje mogla činiti sudjelovanjem u međunarodnim misijama i operacijama.

Krajem rujna 1999. godine prvi hrvatski vojni promatrači upućeni su u Afriku, u UN-ovu misiju UNAMSIL u Sijeri Leoneu. S nedavnim ratnim iskustvom, obučenošću i profesionalnosti, kroz više rotacija izvršavali su zadaće kako se od njih i očekivalo. Ali, kako se intenzitet i brojnost

sudjelovanja OSRH u međunarodnim operacijama nastojalo povećati, bilo je jasno da se za to vrlo specifično područje treba utemeljiti posebna ustrojstvena cjelina. I tako je 1. ožujka 2001., otprilike u vrijeme kad su hrvatski vojni promatrači upućeni i u misiju UNMEE u Etiopiji i Eritreji, ustrojeno Središte za međunarodne vojne operacije. Prošlog tjedna, 6. ožujka, Središte je proslavilo 25. obljetnicu na mjestu na kojem je sve počelo i gdje je postrojba smještena i danas. U vojarni u Rakitju kod Zagreba, povijesnom mjestu u kojem su temelji legendarnih Tigrova te koja danas nosi ime heroja poginulog u Domovinskom ratu pripadnika ratne Bojne Zrinski Damira Martića.

BRZO DO MEĐUNARODNOG UGLEDA

U počecima je SMVO bio pristožerna postrojba, čiji je prvi zapovjednik bio brigadir Ivan Beneta. Njezin su važan dio

činili hrvatski vojnici koji su u prethodnih godinu i pol stekli ključno međunarodno iskustvo u UNAMSIL-u. Na početku je SMVO imao udio u obuci, ali i u odabiru, pripremi, opremanju i praćenju pripadnika OSRH koji su upućivani u misije i operacije izvan Hrvatske. Na svečanoj akademiji u povodu proslave 25. obljetnice zamjenica zapovjednika SMVO-a pukovnica Marija Čičak rekla je da je od samog ustrojavanja postrojbe bilo jasno da hrvatski pripadnik mora biti spreman djelovati u skladu s najvišim standardima Ujedinjenih naroda, NATO-a i Europske unije. Mora razumjeti doktrine, poznavati procedure i biti sposoban surađivati u međunarodnom okružju.

Idućih je godina SMVO usmjerio aktivnosti na pripremu i obuku timova i pojedinaca koji su bili planirani za upućivanje u mirovne misije UN-a. Osim vojnih promatrača, Središte je obučavalo i pojedince određene za sudjelovanje

Na svečanoj akademiji uzvanicima je pročitana povjesnica SMVO-a. Opisani su ustroj, zadaće, postignuća kao i buduće aktivnosti te planovi postrojbe. Najistaknutijim pripadnicima SMVO-a uručene su poticajne mjere

u međunarodnim operacijama i vježbama. Broj hrvatskih vojnika i misija u kojima su sudjelovali postajao je sve veći i veći, a s tim je rastao i SMVO. Sa sve većim iskustvom i sposobnostima, došlo je vrijeme za novi korak: međunarodnu afirmaciju samog Središta. U ožujku 2003. godine SMVO je organizirao i proveo prvi Tečaj za vojne promatrače UN-a. Godinu poslije Tečaj dobiva i prve strane polaznike, a UN ga službeno verificira. U samo dvije godine postojanja SMVO se uvrstio u malobrojno međunarodno društvo. U Rakitje su počeli dolaziti polaznici sa svih kontinenata, a instruktori Središta prenosili su znanje diljem svijeta. Početak 2004. značio je veliku prekretnicu u povijesti međunarodnih aktivnosti OSRH – u NATO-ovu misiju ISAF u Afganistanu upućen je prvi hrvatski kontingent sa 50 pripadnika. Hrvatsku vojsku više nisu predstavljali isključivo pojedinci ili timovi nego i namjenske organizirane ili organske postrojbe.

REKORDERI MEĐUNARODNIH OPERACIJA

Preustrojem 2007. godine SMVO postaje ustrojstvena cjelina u okviru Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" Hrvatske kopnene vojske. Iako je Središte zadržalo svoje sposobnosti, preustroj je značio i da se ovlasti za odabir, opremanje i praćenje sudionika međunarodnih vojnih operacija prenose, tj. raspoređuju na druge nositelje u sustavu MORH-a i OSRH. Fokus Središta stavljen je na obuku i pripremu pojedinaca, a to nije podrazumijevalo samo vojno nego i policijsko te civilno osoblje koje sudjeluje u međunarodnim vojnim operacijama. Nije jenjavao ni broj i intenzitet zadaća. Dovoljno je reći da je Hrvatska tijekom 2008., dakle, nakon preustroja SMVO-a,

Jačanje međunarodnog aspekta

SMVO redovitom međunarodnom razmjenom instruktora s partnerskim obučnim središtima iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Nizozemske, Njemačke, Poljske i Sjedinjenih Američkih Država jača međunarodni aspekt i podiže kvalitetu svojih obučnih aktivnosti. Jednako tako, suradnja s lokalnom zajednicom i nevladinim organizacijama daje realističnost tečajevima i obukama i stvara stimulativno obučno okruženje, čime se ne samo podiže kvaliteta nego i potvrđuje ekspertiza obučnih aktivnosti Središta za međunarodne vojne operacije "Josip Briški".

imala osoblje u čak 20 (sic!) različitih misija i operacija. Po tome je tad bila svjetski rekorder. Obol tom impresivnom broju dalo je i Središte.

Sljedeći poticaj za nove zadaće dao je ulazak Hrvatske u NATO 2009. godine. Jedan od odgovora SMVO-a bilo je osmišljavanje Tečaja za stožerno osoblje NATO-a (NATO SOC), koji se počeo provoditi već 2010. godine. Od 1. listopada 2019. postrojba nosi ime Središte za međunarodne vojne operacije "Josip Briški". To je učinjeno u spomen na skupnika Josipa Briškog, pripadnika Zapovjedništva specijalnih snaga, koji je smrtno stradao kao pripadnik 10. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora u Afganistanu.

JAČANJE BORBENE SPREMNOSTI OSRH

Tijekom godina SMVO se pokazao prilagodljivim potrebama OSRH koje ne moraju podrazumijevati međunarodno okruženje. Provodi i obučne aktivnosti namijenjene jačanju borbene spremnosti pripadnika OSRH za situacije potencijalne izolacije odnosno iskorištavanja. Među njima su orijentacijski tečaj Povratak izoliranog osoblja pod prijateljski nadzor i obuka Preživljavanje, izbjegavanje, otpor i izvlačenje – S.E.R.E. razine A, B i C.

Međutim, letvica je i tu ubrzo podignuta na međunarodnu razinu, pa SMVO zadnjih nekoliko godina provodi S.E.R.E. obuku razine A i B pripadnika vojski savezničkih zemalja raspoređenih u Zapovjedništvo Multinacionalne divizije – Centar.

SMVO danas provodi i preduputne obuke kandidata za stožerno osoblje za NATO-ove misije i aktivnosti u Iraku, Kosovu, Litvi, Mađarskoj i Poljskoj, te preduputne obuke za vojne promatrače u UN-ovim misijama u Zapadnoj Sahari, Libanonu te Indiji i Pakistanu.

U skladu s novim zahtjevima i smjernicama te zahtijevanim NATO-ovim, EU-ovim i UN-ovim obučnim standardima, Središte kontinuirano prilagođava i nadograđuje obuku te je s tim u vezi razvilo i u 2026. će provesti novi Tečaj suzbijanja seksualnog nasilja u oružanom sukobu.

Na kraju, možda je najbolje izložiti konkretne brojeve. Do danas je različite obuke i tečajeve u SMVO-u završilo više od 8200 polaznika i polaznika. Među njima je i više od 800 stranih polaznika iz više od 60 zemalja. U Središtu su do danas razvijena 22 tečaja prema standardima UN-a, NATO-a i EU-a, a trenutačno ih je osam međunarodnog karaktera, uz provedbu na engleskom jeziku. Tečaj za vojne promatrače UN-a, UN-ov tečaj sveobuhvatne zaštite civila te Tečaj za stožerne časnike UN-a posebno su važni jer imaju certifikat Ujedinjenih naroda. Tijekom četvrt stoljeća SMVO se mijenjao i prilagođavao, ali poseban je po tome što je vrlo brzo stekao međunarodnu afirmaciju. Ta je postrojba na neki način međunarodno ogledalo OSRH, i to istodobno kroz tri najvažnije međunarodne organizacije čiji je Hrvatska član: EU, NATO i UN. "Dok god budemo njegovali kulturu učenja, suradnje i stalnog usavršavanja, budemo ostajali vjerni najvišim vojničkim i ljudskim standardima, hrvatski vojnik bit će spreman služiti miru, biti pouzdan partner te predstavljati Republiku Hrvatsku časno i dostojanstveno", na proslavi je zaključila pukovnica Čičak.

Dnevnici iz misija

SMVO od samih svojih početaka izvršno surađuje s **Hrvatskim vojnikom**. Otvorenost novinarskim ekipama podrazumijeva se za nekoga tko se bavi međunarodnim misijama i operacijama. I zato smo redovito pozivani na praćenje njegovih programa izobrazbe i obuke. Sa zapovjednicima, instruktorima i polaznicima bili smo i razgovarali i na terenima i u učionicama. Priznajemo, najatraktivnije su nam uvijek bile terenske obuke i vježbe. Ipak, vjerojatni vrhunac suradnje bila je rubrika **Dnevnik vojnog promatrača**, koju smo više godina objavljivali u našim izdanjima. U njoj su pripadnici OSRH pisali o svojim zadaćama, doživljajima i dojmovima koje su stjecali u različitim misijama i operacijama. Bila je to prilika da objasne što rade daleko od domovine, ali i kakva im je svakodnevica. I nisu nam se javljali samo promatrači nego i drugi hrvatski vojnici, primjerice sudionici misija u Afganistanu i Čadu.

TEKST Ines Grossi

FOTO privatna arhiva Melani Panižić

KADETKINJA **MELANI PANIŽIĆ**

IZMEĐU MORA I PLATNA

“Kao umjetnica želim stvarati iskrene radove koji nose priču, a kao časnica želim biti profesionalna, odgovorna i stabilna, osoba koja vodi primjerom. U oba područja želim rasti, učiti i ostaviti pozitivan trag”, ističe kadetkinja Melani Panižić

Kad se susretnete s kadetkinjom Hrvatskog vojnog učilišta "Dr. Franjo Tuđman" Melani Panižić, odmah postaje jasno da pred vama stoji osoba iznimno smirene energije, ali snažne unutarnje usmjerenosti. Spoj dvaju naizgled udaljenih svjetova – vojnog i umjetničkog, u njezinu se osobnom i profesionalnom putu nadopunjuje na posve prirodan način. Danas je kadetkinja studija Vojno pomorstvo, na petoj godini, a put do vojne odore započeo je u njezinu rodnom kraju, u Lipovljanima u zapadnoj Slavoniji, gdje je odrastala okružena jednostavnošću svakodnevice i trajnom blizinom stvaralaštva.

"Oduvijek sam voljela umjetnost", kaže, "ali paralelno s tim rasla je želja da radim nešto izazovno i smisleno. Vojni poziv pružio mi je osjećaj svrhe i priliku rasti kroz disciplinu, odgovornost i timski rad. Osjetila sam da se u pomorskoj profesiji mogu ostvariti na drugačiji, ali jednako snažan način." Nakon Škole primijenjene umjetnosti i dizajna, želja za dinamikom, odgovornošću i služenjem zajednici usmjerila ju je prema vojnom pozivu. U pomorstvu je prepoznala prostor u kojem će se moći ostvariti jednako snažno kao i na platnu, ali na drukčiji, strukturiraniji način.

Svoj umjetnički razvoj opisuje kao trajno učenje strpljenja, promišljanja i disciplini. Te vrijednosti, kako kaže, u vojnom okruženju dobivaju novu težinu. Pažnja prema nijansama, sposobnost uočavanja suptilnih detalja i kreativno razmišljanje pokazali su se od velike koristi u zahtjevnim situacijama kadetske obuke.

"Za mene kreativnost znači slobodu izražavanja, ali i sposobnost sagledavanja problema iz više perspektiva. U vojnom okruženju kreativnost je često povezana s prilagodbo, snalažljivošću i komunikacijom. Ona mi pomaže održati ravnotežu i ostati autentična, čak i u strogo organiziranom sustavu", objašnjava. Upravo joj je ta širina perspektive pomogla očuvati autentičnost i ravnotežu u sustavu koji počiva na pravilima i jasnim procedurama. Studij i vojni ritam nerijetko ostavljaju malo prostora za predah, no Melani je s vremenom naučila izgraditi vlastiti unutarnji tempo. Slikanju se posvećuje kad god uhvati slobodan trenutak u večernjim satima, vikendom ili tijekom kraćih odmora.

"Umjetnost mi je ventil. Ona mi vraća mir i fokus", priznaje. Slikanje za nju nije samo izraz nego i oblik odmora, tihe meditacije u kojoj misli utihnu, a boje i potezi preuzmu vodstvo.

"Kroz umjetnost sam naučila da se do dobrog rezultata dolazi postupno, sloj po sloj, i da je proces jednako važan kao i rezultat. Isti pristup često primjenjujem i u vojnom okruženju." Motivi koji nastaju na njezinu platnu najčešće su povezani s prirodom ili prizorima iz svakodnevice. Privlače je jednostavni trenuci, oni kraj kojih većina ljudi prolazi i ne primjećujući ih, ali u kojima ona vidi priliku uočiti ljepotu skrivenih detalja. "Priroda je za mene beskonačan izvor inspiracije, smirena je, iskrena i stalno se mijenja",

govori. "U njoj pronalazim mir i nadahnuće", dodaje. Slično se odnosi i prema malim, običnim kadrovima života koje pretvara u likovne zapise: "Volim pretvoriti obične prizore u nešto posebno, jer mislim da se ljepota najčešće skriva u sitnicama." U svakodnevici pak pronalazi male trenutke koje ljudi često ne primijete. Njezin stvaralački proces započinje najčešće jednom emocijom ili prizorom.

"Zatim napravim nekoliko brzih skica ili određujem paletu boja. Kad počnem slikati, pustim da me proces vodi, često se dogodi da završna verzija izgleda drukčije od početne ideje. To je ono najljepše u stvaranju", kaže. Upravo u toj spontanosti vidi bit stvaranja. Među radovima koji su joj prirasli srcu posebno ističe onaj koji je izvela u Kadetskom klubu VI. kadetske satnije. "Taj rad nosi dio mene", govori nam. "Kroz njega ostavila sam dio sebe za buduće generacije i nadam se kako će služiti kao podsjetnik da se uza svu muku studentskog života uvijek treba uzeti vremena za predah kroz nešto što volimo", naglašava.

Sudjelovanje u oslikavanju prostora i izradi darova za Udrugu veterana 204. vukovarske brigade smatra jednim od najdubljih iskustava u svojem dosadašnjem putu. "To je bilo posebno emotivno", ističe. "Umjetnošću sam željela izraziti zahvalnost i poštovanje prema onima koji su dali toliko za našu zemlju", govori Melani.

Kolege njezin talent prihvaćaju s poštovanjem i znatiželjom. Često je pitaju o tehnikama, motivima ili procesu nastanka slika. "Lijepo je znati da u vojnom okruženju postoji prostor za različite talente", kaže, naglašavajući da joj je iznimna čast pridonositi zajednici kroz ono što voli.

Za Melani ravnoteža nije luksuz, nego nužnost. "Mogu imati zahtjevnu karijeru, a opet njegovati ono što me ispunjava", ističe. Kreativnost joj omogućuje da ostane motivirana, smirena i otvorena novim izazovima; istodobno je jača kao osoba i kao buduću časnicu Hrvatske vojske. U budućnosti vidi jasnu ulogu umjetnosti uz vojni poziv, ne kao dva odvojena svijeta, nego kao snage koje se nadopunjuju: "Umjetnost mi pomaže razviti empatiju, promatranje i kreativno rješavanje problema, a to su vrijednosti korisne u svakoj vojnoj grani. Želim ostati vjerna svojem talentu i koristiti ga gdje god mogu, kao buduća časnica, ali i kao umjetnica."

"Kao umjetnica želim stvarati iskrene radove koji nose priču," zaključuje, "a kao časnica želim biti profesionalna, odgovorna i stabilna, osoba koja vodi primjerom. U oba područja želim rasti, učiti i ostaviti pozitivan trag."

U tom spoju dviju težnji, umjetničke i vojničke, krije se posebna snaga njezina puta. Jer, kako je jednom zapisao Paul Klee, *umjetnost ne reproducira vidljivo, nego čini vidljivim*. Upravo ta sposobnost da u običnom otkrije bitno, a u zahtjevnom smisao, oblikuje kadetkinju Melani Panižić kao mladu umjetnicu i buduću časnicu. Njezin put pokazuje da se istinska posvećenost nikad ne dijeli na dva svijeta, ona ih povezuje, obogaćuje i pretvara u cjelinu koja nadahnjuje.

Za mene kreativnost znači slobodu izražavanja, ali i sposobnost sagledavanja problema iz više perspektiva. U vojnom okruženju kreativnost je često povezana s prilagodbom, snalažljivošću i komunikacijom. Ona mi pomaže održati ravnotežu i ostati autentična, čak i u strogo organiziranom sustavu

Motivi koji nastaju na njezinu platnu najčešće su povezani s prirodom ili prizorima iz svakodnevice. Privlače je jednostavni trenuci, oni kraj kojih većina ljudi prolazi i ne primjećujući ih, ali u kojima ona vidi priliku uočiti ljepotu skrivenih detalja

U prigodi obilježavanja Međunarodnog dana žena predstavljamo bojnicu

Melitu Boltužić

Časnica je Hrvatskog ratnog zrakoplovstva koja ima bogato operativno, nastavničko i znanstveno iskustvo, ali i snažnu osobnu priču oblikovanu obitelji, sportom i vojnom tradicijom. Rođena 1985. u Sisku, već petnaest godina živi i djeluje u Zadru, gdje uspješno usklađuje zahtjevnu vojnu karijeru, akademski razvoj i majčinstvo

U SLUŽBI DOMOVINE I OBITELJI

Bojnica Melita Boltužić udana je i majka šestero djece: od 13, 11, 9 i 5 godina te blizanaca od godinu i pol. Kao da dosad nabrojeno nije samo po sebi velika stvar, valja naglasiti kako je odnedavno i polufinalistica izbora za Najljepšu mamu Hrvatske

RAZGOVOR // BOJNICA MELITA BOLTUŽIĆ

Obrazovni put započela je u Zrakoplovnoj tehničkoj školi Rudolfa Perešina u Velikoj Gorici, smjer zrakoplovni prometnik, a nastavila na Fakultetu prometnih znanosti u Zagrebu, gdje je diplomirala na zrakoplovnom smjeru. Akademsko usavršavanje nastavila je na poslijediplomskom specijalističkom studiju prometa, a dodatno je na Sveučilištu u Zadru stekla nastavničke kompetencije. Danas je polaznica poslijediplomskog doktorskog studija Kvaliteta u odgoju i obrazovanju, čime potvrđuje trajnu usmjerenost prema znanstvenom radu i unapređenju sustava vojne izobrazbe.

Motivacija za vojni poziv oblikovala se još u djetinjstvu. Melita Boltužić odrasla je u obitelji hrvatskih branitelja. Oboje roditelja sudjelovalo je u Domovinskom ratu, a otac je bio zapovjednik tijekom cijelog ratnog razdoblja. Takvo okruženje snažno je utjecalo na njezin sustav vrijednosti, osjećaj odgovornosti i profesionalno usmjerenje prema obrambenom sustavu Republike Hrvatske. Uz vojnu i akademsku karijeru, ističe se i sportskim uspjesima. Tijekom školovanja aktivno se bavila plivanjem s perajama te je stekla status vrhunske sportašice. Sport joj je, kako sama ističe, usadio disciplinu, upornost i timski duh.

Udana je i majka šestero djece: od 13, 11, 9 i 5 godina te blizanaca od godinu i pol. Kao da dosad nabrojeno nije samo po sebi velika stvar, valja naglasiti kako je Melita odnedavno i polufinalistica izbora za Najljepšu mamu Hrvatske. U razgovoru s njom otvaraju se teme profesionalnog razvoja, izazova vojnog poziva, usklađivanja obitelji i karijere te budućnosti vojne izobrazbe – ali i prijenosa vrijednosti na nove generacije: i u sustavu obrane i unutar vlastite obitelji.

KAKO JE ODRASTANJE U OBITELJI HRVATSKIH BRANITELJA UTJECALO NA VAŠU ODLUKU DA KARIJERU IZGRADITE UNUTAR SUSTAVA MINISTARSTVA OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE I HRVATSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA?

Odrastanje u obitelji hrvatskih branitelja snažno je utjecalo na moj životni put i profesionalne odluke. I otac i majka sudjelovali su u Domovinskom ratu kao hrvatski branitelji. Otac je bio aktivni branitelj i zapovjednik tijekom cijelog rata. Kroz njihovo iskustvo od najranije dobi učila sam o odgovornosti, domoljublju i važnosti služenja domovini. Vojni poziv za mene nikada nije bio samo zanimanje nego prirodan nastavak vrijednosti u kojima sam odgajana. Upravo zbog toga sam svoj profesionalni put odlučila graditi unutar sustava Ministarstva obrane Republike Hrvatske, gdje mogu spojiti osobne vrijednosti, znanje i profesionalni razvoj.

KAKO BALANSIRATE ZAHTEJVNU VOJNU KARIJERU, DOKTORSKI STUDIJ NA SVEUČILIŠTU U ZADRU I OBITELJSKE OBVEZE KAO MAJKA ŠESTERO DJECE?

Balansiranje između vojne karijere, doktorskog studija na Sveučilištu u Zadru i obiteljskog života zahtijeva dobru organizaciju, disciplinu i jasne prioritete. Majčinstvo me naučilo učinkovitom upravljanju vremenom i odgovornosti,

Kao majka šestero djece i časnica u sustavu obrane, želim pokazati da se različite životne uloge mogu uspješno uskladiti

Kao majka učim strpljenje i razumijevanju, a kao časnica odgovornosti i organizaciji. Te se uloge međusobno nadopunjuju jer vještine koje razvijam u jednoj ulozi često primjenjujem i u drugoj

dok mi vojna služba daje strukturu i sustavnost. Najvažnija mi je podrška obitelji, ali i unutarnja motivacija za stalno učenje i napredak. Vjerujem da je uz dobru organizaciju moguće uspješno povezati profesionalni razvoj i obiteljski život.

TIJEKOM SVIH TRUDNOĆA RADILI STE DO ZADNJEG DANA PRIJE PORODA. ŠTO VAS JE MOTIVIRALO NA TAKVU RAZINU PROFESIONALNE PREDANOSTI?

Motivirala me prije svega odgovornost prema poslu i osjećaj dužnosti. Svoj posao doživljavam kao poziv i smatrala sam važnim ostati aktivna i profesionalno angažirana koliko god je to bilo moguće. Rad mi je davao osjećaj stabilnosti i kontinuiteta, a ujedno sam željela pokazati da je moguće biti predan poslu i istodobno se ostvariti kao majka. Naravno, pritom sam uvijek vodila računa o zdravlju i sigurnosti.

SMATRATE LI DA MAJČINSTVO, OSOBITO UZ ISKUSTVO BRIGE O BLIZANCIMA KOJI IMAJU SVEGA GODINU I POL, DODATNO RAZVIJA VJEŠTINE UPRAVLJANJA STRESOM I ORGANIZACIJE KOJE SU PRIMJENJIVE U VOJNOM SUSTAVU?

Apsolutno. Majčinstvo, a posebno briga o blizancima, razvija iznimnu razinu organizacijskih sposobnosti, strpljenja i otpornosti na stres. Svakodnevne situacije zahtijevaju brzo donošenje odluka, prilagodljivost i smirenost, što su vještine koje su iznimno važne i u vojnom sustavu. Smatram da su me upravo iskustva majčinstva dodatno osnažila i kao osobu i kao časnicu.

ULAZAK U POLUFINALE IZBORA ZA NAJLJEPŠU MAMU HRVATSKE DAO VAM JE I JEDNU DRUGAČIJU JAVNU DIMENZIJU. KAKO STE DOŽIVJELI TO ISKUSTVO?

Ulazak u polufinale izbora za Najljepšu mamu Hrvatske za mene je novo i zanimljivo iskustvo. Sudjelovanje na tom izboru za mene nije usmjereno

Majčinstvo me naučilo učinkovitim upravljanju vremenom i odgovornosti, dok mi vojna služba daje strukturu i sustavnost

i sama razvija radne navike, disciplinu i odgovornost. Na taj način sport i njoj prirodno postaje dio životnog puta koji je povezan s vrijednostima prisutnima i u vojnom pozivu. Vjerujem da djeca kroz moj primjer vide kako su zalaganje, rad i upornost važni u svim područjima života – u obitelji, sportu i profesiji – te da su sport i vojska zapravo povezani kroz iste temelje: disciplinu, spremnost i stalan rad na sebi.

POSTOJI LI TRENUTAK U KOJEM SU SE ULOGA MAJKE I ULOGA ČASNICE POSEBNO SNAŽNO ISPREPLELE ILI NADOPUNILE?

Takvih trenutaka ima mnogo, posebno u situacijama kada je potrebno pokazati smirenost i odlučnost. Kao majka učim strpljenju i razumijevanju, a kao časnica odgovornosti i organizaciji. Te se uloge međusobno nadopunjuju jer vještine koje razvijam u jednoj ulozi često primjenjujem i u drugoj.

ŠTO BIŠTE PORUČILI MLADIM ŽENAMA KOJE RAZMIŠLJAJU O VOJNOJ KARIJERI, ALI ISTODOBNO SE ŽELE OSTVARITI I KAO MAJKE?

Poručila bih im da je vojna karijera i majčinstvo iznimno ispunjavajuće životno putovanje, koje neguje upravo one osobine koje su u vojsci najcjenjenije – snagu, odgovornost, organiziranost i predanost. Sustav prepoznaje važnost obitelji i pruža okvir koji, uz dobru organizaciju i podršku bližnjih, omogućuje kvalitetno usklađivanje profesionalnih i privatnih obveza. Vjerujem da žene koje biraju ovaj poziv svojim primjerom pokazuju kako se hrabrošću i ljubavlju mogu graditi i braniti najvrednije stvari – domovinu i obitelj.

GLEDAJUĆI UNAPRIJED, VIDITE LI SE PRIMARNO U NASTAVNIČKOJ, ZAPOVJEDNOJ ILI ZNANSTVENO-ISTRAŽIVAČKOJ ULOZI UNUTAR SUSTAVA OBRANE?

Gledajući unaprijed, ne vidim se primarno ni u jednoj od tih uloga isključivo, već upravo u njihovu prožimanju, smatrajući ih neraskidivo povezanim u cjelovitom časničkom pozivu. Znanstveno-istraživačka uloga za mene je temelj za razumijevanje suvremenih sigurnosnih izazova i donošenje utemeljenih odluka. Nastavničku ulogu upravo usavršavam na doktorskom studiju kako bih stečena znanja i kompetencije mogla učinkovito prenositi na naše pilote, tehničare i vojnike. Naravno, zapovjedna dužnost je tu jer sam časnik i ona je srž mog poziva – mjesto gdje se znanje, istraživanje i pedagoške vještine pretvaraju u konkretno vođenje ljudi i izvršavanje zadaća. Stoga se vidim kao cjelovit časnik, koji istražuje kako bi razumio svijet oko sebe, poučava kako bi osnažio svoje ljude i zapovijeda kako bi ih uspješno vodio kroz izazove.

samo na vanjski izgled nego i na predstavljanje uloge majke kao snažne, odgovorne i svestrane žene, koja istodobno može biti posvećena obitelji i profesionalnoj karijeri. Kao majka šestero djece i časnica u sustavu obrane, želim pokazati da se različite životne uloge mogu uspješno uskladiti. Ovo iskustvo doživljam kao priliku za osobni razvoj, ali i kao mogućnost da predstavim vrijednosti koje su mi važne – obitelj, odgovornost, rad i ustrajnost.

SMATRATE LI DA SE TAKVIM IZBORIMA MOŽE POSLATI PORUKA O SNAZI, SAMOPOUZDANJU I VIŠEDIMENZIONALNOSTI ŽENE KOJA JE ISTODOBNO MAJKA, ČASNICA I ZNANSTVENICA?

Naravno. Današnje društvo sve više prepoznaje da žene mogu uspješno djelovati u više različitih uloga. Takvim se izborima može poslati poruka da majčinstvo nije prepreka profesionalnom razvoju, nego često dodatna snaga i motivacija. Važno je pokazati da žena može biti i majka i časnica i znanstvenica, a da pritom ostane svoja.

KAKO DJECA DOŽIVLJAVAJU VAŠU ODORU I PROFESIONALNU ULOGU U SUSTAVU OBRANE?

Moja djeca vojnu odoru doživljavaju s ponosom i kao prirodan dio našeg svakodnevnog života. Znaju da je moj posao odgovoran i važan, ali im je istodobno blizak jer su odmalena okružena vrijednostima koje su povezane s vojnim pozivom – radom, disciplinom i upornošću.

Sport ima posebno mjesto u našem životu i prirodno nam je povezan s vojnim pozivom. Smatram da su sport i vojska isprepleteni jer vojnik ne može kvalitetno obavljati svoju dužnost bez tjelesne spremnosti, izdržljivosti i mentalne snage, a upravo se te osobine razvijaju sportom. I sama sam se od malih nogu bavila sportom te sam imala status vrhunske sportašice, što je uvelike oblikovalo moj karakter i kasniji profesionalni put. Kroz sport sam usvojila disciplinu, odgovornost i ustrajnost, a upravo su me te osobine poslije pratile i u vojnoj karijeri.

Moja djeca su sva u sportu. Dečki treniraju nogomet, a cure su u vodenim sportovima. Najstarija kći trenira skokove u vodu i članica je hrvatske reprezentacije, kroz što

HRVATSKA OBRAMBENA INDUSTRIJA

Đakovačka tvrtka Hemco poznata je po zaštitnoj i radnoj odjeći koju razvija i proizvodi te kojom oprema vojnike, policajce, vatrogasce, spašavatelje i druge profesionalce iz Hrvatske i inozemstva. Sljedeći je bitan korak što veća vidljivost na europskom tržištu, no ona nije moguća bez kontinuiranog istraživanja, razvoja i ulaganja

POTRAGA ZA ODOROM BUDUĆNOSTI

Čak i ako ništa ne znate o transformaciji europske tekstilne industrije od 1990. do danas, već površnim uvidom brzo ćete doći do ključnog podatka. Nekadašnja masovna proizvodnja velikim je dijelom preseljena u Aziju, što je za Stari Kontinent značilo gašenje mnogih radnih mjesta. Ti procesi jako su izraženi upravo u Hrvatskoj jer se njihov početak poklopio s ratom i prelaskom na tržišnu ekonomiju. No, transformacija je podrazumijevala i postupno okretanje europske tekstilne industrije prema specijaliziranim tekstilima, a time i proizvodnji odjeće za profesionalnu uporabu. Primjerice, radnoj i zaštitnoj odjeći te vojnim i policijskim odorama. Đakovačka tvrtka Hemco specijalizirana je upravo za razvoj, dizajniranje i proizvodnju takvog asortimana. Utemeljena je 1992.

TEKST

Domagoj Vlahović

FOTO

Tomislav Brandt

Među poznatim Hemcovim proizvodima za OSRH jesu i kombinezoni za pripadnike oklopno-mehaniziranih postrojbi

godine, a njezin osnivač i direktor Slobodan Mihalj kaže nam da je doslovce počeo u garaži obiteljske kuće. Prije no što nas je poveo u obilazak postrojenja svoje tvrtke smještenih u samom gradu Đakovu, pokazao nam je otvoreni prostor između dviju zgrada. "Ovdje ćemo proširiti pogon, zatvorit ćemo prostor i podignuti dvije etaže", objašnjava nam te naglašava stalan razvoj tvrtke. Dakle, to je pravi kompleks s posloženom infrastrukturom. Ali ne bismo ga nazvali malom tvornicom u onom nekadašnjem smislu. Jer kompleks zaokružuje cijeli proces, od ideje preko proizvodnje do skladišta iz kojeg se proizvodi distribuiraju po Hrvatskoj i još desetak zemalja. To shvaćate tek nakon obilaska.

RAZVOJ I DOZA RIZIKA

Da biste obišli kompleks, pogledali što se sve u njemu radi i porazgovarali s djelatnicima potrebno je dosta vremena. Jer cjelokupan proces na jednom mjestu znači i da tvrtka ima dosta različitih odjela. Među najzanimljivijima je onaj koji se bavi isključivo razvojem. Petnaestak djelatnika razvija nove proizvode i poboljšava stare. I taj je segment, kako kaže direktor, ključan za tvrtku. "Od prvog dana naša priča išla je u razvojnou, a ne statičnom smjeru", naglašava Mihalj, no dodaje i da takav pristup u sebi uvijek ima dozu rizika. No, u spomenutim okolnostima potpunih promjena u europskom i hrvatskom sektoru proizvodnje tekstila to je jedini način opstanka. "Da, to je rizik. Razvoj nije gotov, naučen proizvod, njega nam nitko neće platiti. Doduše, mi ga uobičajeno radimo s puno partnera iz Hrvatske i inozemstva, iz industrije, institucija, pa i akademske i znanstvene zajednice. No, na kraju sve ovisi o kupcu. Ako on izrazi želju da razvijemo neki proizvod, a onda ga ne kupi, pitanje je hoćemo li kapitalizirati uložena sredstva. Može se dogoditi da uložimo desetke tisuća eura, i nikomu ništa. To je očiti rizik. No to je i jedini put koji smo mi vidjeli. Osim istraživanja i razvoja, podrazumijeva jako puno edukacije djelatnika te stalna ulaganja u tehnologiju. Evo, upravo smo naručili novi stroj, koji će

HRVATSKA OBRAMBENA INDUSTRIJA

djelovati u izradi novih proizvoda", nastavlja poduzetnik. Uskoro nam pokazuje i računalo s velikim monitorima – na njemu je instaliran CLO 2025.2, najnovija inačica 3D profesionalnog softvera za dizajniranje odjeće, koja podrazumijeva i umjetnu inteligenciju. "Vjerojatno smo njegovi prvi korisnici u Hrvatskoj", ističe djelatnica koja radi na programu. Na tržištu se pojavio sredinom studenog prošle godine. Ipak, unatoč tehnologiji i informatici, ručni rad još uvijek je nezamjenjiv. Jedan od ključnih dijelova kompleksa je šivaonica, u kojoj marljive djelatnice sjede za šivaćim strojevima i pažljivo spajaju dijelove budućih odora vojnika, policajaca, vatrogasaca, radnika na naftnim platformama...

MI DAJEMO PRIJEDLOGE, VOJSKA KOREKCIJE

Hemco smo zadnji put obišli prije pet godina, kad je tvrtka stekla NATO-ov certifikat AQAP 2110 kao potvrdu da se njezini proizvodi za vojne potrebe proizvode prema strogim NATO-ovim standardima kvalitete. To je u neku ruku bila i potvrda relevantnosti njezinih proizvoda namijenjenih oružanim snagama. Stekla je i međunarodne standarde ISO 9001 (kvaliteta), ISO 45001 (zdravlje i sigurnost), ISO 14001 (upravljanje okolišem), ISO 27001 (informacijska sigurnost) te ISO 50001 (energija). Potonji certifikat može se

Jedan je od ključnih dijelova kompleksa šivaonica, u kojoj marljive djelatnice pažljivo spajaju dijelove budućih odora

Već se raspitujemo hoće li na kombinezonima za posade Leoparda biti potrebne ikakve promjene u odnosu na aktualne, kaže vlasnik tvrtke Slobodan Mihalj

vidjeti na krovu pogona, obloženom solarnim panelima. Tvrtka je trenutačno u procesu dobivanja EcoVadis certifikata, čime dodatno potvrđuje posvećenost održivosti i odgovornom poslovanju. U tvrtki ističu da su njezini proizvodi za našu vojsku takvi da ih radi od početka do kraja, naravno, u suradnji sa strukturama MORH-a i OSRH: "Mi dajemo prijedloge, oni daju korekcije. Tako surađujemo i s MUP-om; Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije; Carinskom upravom; naftnim tvrtkama..." Podsjetimo, među

U dizajniranju odjeće koristi se CLO 2025.2, najnovija inačica 3D profesionalnog softvera, koji podrazumijeva i umjetnu inteligenciju

proizvodima za OSRH najpoznatiji su kombinezoni za pripadnike Hrvatskog ratnog zrakoplovstva te oklopno-mehaniziranih postrojbi. U OSRH ih, primjerice, nose piloti aviona Rafale i Pilatus PC-9; helikoptera Mi-171Sh, UH-60 Black Hawk i OH-58D Kiowa Warrior; posade borbenih oklopnih vozila Patria, Bradley i M-80... Isto tako, iz Đakova u postrojbe dolazi i posebna zaštitna odjeća za pripadnike namjenski organiziranih protupožarnih snaga koje ustrojavaju Oružane snage. Mihalj dodaje i da, kao član zajednice hrvatskih

proizvođača, Hemco šije najveći dio prikrivnih odora koje nose pripadnici OSRH. No, kako se naša vojska razvija te se za njezine potrebe nabavljaju i nova oružna sredstva, tvrtka nastoji pratiti taj ritam. Vlasnik kaže da, što se tiče aktualnih materijala, na njihovu pogodnosti za zadaće, udobnosti, praktičnosti, izdržljivosti, negorivosti i prilagodljivosti klimatskim uvjetima, što je ključno za vojnike, rade po svim NATO-ovim i EU-ovim standardima te iskazanim potrebama. "Što se tiče kvalitete, mi ne zaostajemo niti za jednom tvrtkom u svijetu. To vam mogu jamčiti. Uveli smo i menadžera za kontrolu kvalitete. Jer kvaliteta mora biti neosporna, ugrađena u naše gene. Zapravo, uopće nije potrebno da je spominjemo, ona se podrazumijeva", kategoričan je Mihalj. I dodaje da su, što se tiče vojničkih kombinezona, njih još prije desetak godina počeli raditi od tadašnjih najboljih materijala, koji su udovoljavali svim zahtjevima i normama.

AVIONI I TENKOVI

No, modifikacije su uvijek moguće. A za njih su ključne primjedbe krajnjih korisnika. "Do što boljih proizvoda po-

Hrvatski piloti Rafalea tijekom letačkih zadaća nose ispod anti-G odijela Hemcove kombinezone

kušavamo doći zajedno s kupcima. Uvijek nas zanimaju povratne informacije u kojima, primjerice, piloti kažu što žele, što ne žele, što je potrebno popraviti, što prilagoditi... Kako smo mi proizvođači, možemo im ispuniti želje i to u roku odmah. To je najveća razlika između nas i tvrtki koje isključivo prodaju proizvode na tržištu", kaže osnivač Hemca. Ukratko nam je ispričao i detalje o kombinezonu za pilote Rafalea, koje je Hemco počeo pripremati nedugo nakon potpisivanja ugovora o nabavi, obuci i isporuci. U osnovi, on je bio sličan kombinezonu za pilote aviona MiG-21. Međutim, nakon što su pripadnici HRZ-a otišli u Francusku na obuku, u Đakovo je stigla službena informacija da su potrebne neke manje modifikacije. One su provedene vrlo brzo, u Francusku je poslana još jedna nova tranša modificiranih kombinezona, a hrvatski piloti su onda u travnju 2024. noseći ih doletjeli u domovinu s prvih šest aviona. "Vidjeti nove avione bila je velika stvar za Hrvatsku, a nama koji smo imali svoj mali udio u toj priči bila je čast vidjeti pilote u našim kombinezonima", prisjeća se Mihalj. Dok obilazimo i druge prostorije, poput tvrtkina laboratorija za ispitivanje proizvoda, načinimo i temu budućih

Pogled na Hemcov showroom s dijelom proizvoda. S partnerima tvrtka radi na pametnoj odori budućnosti koja bi bila namijenjena policiji, vojsci, vatrogascima, službama za traganje i spašavanje... No, svaka od tih službi ima svoje zahtjeve i razvoj mora ići u više različitih smjerova

tenkova Leopard 2A8 kojima će biti opremljena Gardijska oklopno-mehanizirana brigada OSRH. Tenkovi će biti stacionirani nedaleko od sjedišta Hemca, u đakovačkoj vojarni "3. gardijske brigade Kune". "Već se raspitujemo hoće li na kombinezonima za posade Leoparda biti potrebne ikakve promjene u odnosu na aktualne. Vjerujem da će eventualne modifikacije biti dizajnerske, da će ići u pravcu neke veće praktičnosti ili uporabljivosti. Sadašnji kombinezoni, što se tiče materijala, imaju sva potrebna svojstva. Uspoređivali

Kako se naša vojska razvija te se za njezine potrebe nabavljaju i nova oružna sredstva, đakovačka tvrtka nastoji pratiti taj ritam

HRVATSKA OBRAMBENA INDUSTRIJA

smo ih s onima strane proizvodnje koje koriste tenkisti zemalja NATO-a: materijal je jednak. Međutim, ne mogu sve vojske svijeta nositi jednake kombinezone. Različite zadaće, različiti avioni, helikopteri i tenkovi traže različite detalje. U svakom slučaju, prilagođavat ćemo se”, najavljuje Mihalj.

SURADNJA S OBRAZOVNIM INSTITUCIJAMA

Jedno logično pitanje koje smo postavili jest: Koliko je uopće ostalo prostora za daljnji razvoj vojnih te policijskih odora i kombinezona, kao i druge zaštitne odjeće? Baš kao i drugi proizvođači iz svojeg specijaliziranog dijela sektora, i Hemco nastoji odgovoriti na to pitanje. “Nismo sami, surađujemo s velikim europskim proizvođačima. U Hrvatskoj je ključna ona s tvrtkom Čateks, s kojom smo partner u mnogim projektima, pomažemo jedni drugima i surađujemo kao domaće tvrtke”, objašnjavaju u Hemcu. No niti to nije dovoljno, traži se suradnja s mnogim drugim institucijama. Jedan od povoda za naš posjet tvrtki bilo je nedavno potpisivanje sporazuma o suradnji sa Sveučilištem obrane i sigurnosti “Dr. Franjo Tuđman”. Tako su, kako su naveli, započeli zajednički rad s ciljem stvaranja konkretnih, primjenjivih rješenja u području sigurnosti i obrane. Školsko-znanstvena zajednica bitan je Hemcov partner. I to ne samo za suradnju u području istraživanja i razvoja nego i u školovanju te osposobljavanju novih djelatnika. Primjerice, tvrtka već niz godina omogućava stipendije budućim tekstilnim tehnolozima i konstruktorima, a studenti i učenici imaju priliku doći u njezine urede i pogone na praksu. Suradnja s Tekstilno-tehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu razumljiva je sama po sebi. Na popisu su i Ekonomski fakultet u Zagrebu; Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija iz Osijeka; zagrebačko veleučilište Effectus i nekoliko srednjih škola. “U naše programe želimo uključiti što više mladih ljudi”, govori Mihalj.

Foto: Hemco

Želja za što većom vidljivošću na europskom tržištu: Hemco na sajmu Enforce Tac 2026 u Nürnbergu krajem veljače

U potrazi se koriste i fondovi Europske unije. Hemco ih je već, primjerice, rabio za spomenutu solarnu energetska mrežu te nabavu informacijsko-komunikacijske tehnologije. Ali u ovom trenutku jako zanimljivo zvuči projekt SafeStride, čiju je provedbu tvrtka započela 30. prosinca 2024. Njegova ukupna vrijednost je 4,37 milijuna eura, a udio EU-a u financiranju je tri milijuna eura. Kako je ukratko opisano, cilj projekta je: “Validirati SafeStride – inteligentni nosivi sustav dvojne namjene, namijenjen detekciji kritičnih ozljeda i praćenju vitalnih parametara pripadnika profesionalnih službi te povećanju razine situacijske svjesnosti u okviru njihovih taktičkih, spasilačkih, kriznih i sličnih situacija.”

JEDAN PROJEKT – VIŠE MOGUĆNOSTI

SafeStride bismo, slobodno interpretirajući, mogli nazvati pametnom odorom, koja će se sastojati od: pametnog zaštitnog odijela namijenjenog detekciji kritičnih ozljeda te pametne taktičke majice namijenjene praćenju biomedicinskog stanja sudionika različitih misija. U projekt, koji će trajati do prosinca 2027., kao industrijski partneri uključene su i softverska tvrtka Ignit Group iz Zagreba te alatnica T3M iz Cerovca Vukmaničkog kod Karlovca, kao i Veleučilište u Karlovcu kao partnerska organizacija za istraživanje i širenje znanja. Takva pametna odora bila bi namijenjena policiji, vojsci, vatrogascima, službama za traganje i spašavanje... No, jasno je da svaka od tih službi ima svoje zahtjeve i da razvoj onda mora ići u više različitih smjerova. Slobodan Mihalj rekao nam je da je Hemco već razvio odjeću koja podupire različitu senzoričku. Namijenjena je vatrogascima, a može, primjerice, služiti dok interveniraju u zatvorenim prostorima. Oni i njihovi zapovjednici preko nje mogu dobivati podatke o situaciji u prostoru, ali i o psiho fizičkom stanju vatrogasca. Unutar policijskih, a posebno vojnih postrojbi, situacija je nešto kompleksnija. Senzori su korisni, ali mogu položaj osobe koja nosi tu odjeću otkriti njezinim protivnicima. I zato je tu osnovni cilj razvoj odore čiji materijali prigušuju ili skrivaju toplinske i signalne potpise koje emitiraju osobe koje je nose. Dojam je da je to najveći izazov pred Hemcom i njegovim partnerima. U svakom slučaju, SafeStride će biti koristan za razvoj određenih tehnologija. Hoće li rezultirati odorom koja će ući u operativnu uporabu u nekoj instituciji obrambeno-sigurnosnog sektora, ponajprije će ovisiti o tim institucijama.

“Prvo su u Hemcu radili moji susjedi, pa ljudi iz Đakovštine, u međuvremenu smo uspostavili i pogon u Požegi. Sve ono što mogu, želimo ulagati i nabavljati u Đakovu, u Slavoniji, u Hrvatskoj”, ističe Mihalj, dodajući da danas tvrtka izvozi proizvode u desetak zemalja, no tu ne smije stati. Plan je daljnje širenje na europsko tržište, čiji obrambeno-sigurnosni sektor ima sve veću potražnju zbog aktualne geopolitičke situacije. Osnivač tvrtke kaže da žele što veću vidljivost na europskom tržištu, da budu prepoznati kao netko tko nema samo proizvodne pogone nego je i referentna točka za razvoj profesionalne odjeće prema zahtjevima kupca, a onda tu odjeću može i proizvesti. No, do tog cilja ne mogu sami i zato Mihalj tvrdi da hrvatske tvrtke koje su kompatibilne trebaju imati što tješnju suradnju i zajednički nastup na tržištima.

PODLISTAK

POVIJEST SNAJPERA (VI. DIO)

Karabiner 98K u kalibru 7,92 × 57 mm IS u klasičnoj inačici izložen u švedskom Vojnom muzeju. Primjerci koji su pokazivali iznimnu preciznost tijekom standardnog testiranja odabrani su za snajperske puške

Foto: Armémuseum / The Swedish Army Museum via Wikimedia Commons

KARABINER 98K

Tehnički kvalitetan, kao cjelokupan sustav snajper zapravo nije bio prilagođen uvjetima totalnog rata

Dizajn puške koji je osmislio Nijemac Paul Mauser (1838. – 1914.), kulminirajući u modelu Gewehr 98, bio je apsolutni vrhunac razvoja pušaka s okretno-čepnim zatvaračem s kraja XIX. stoljeća. Taj inženjerski pothvat nije bio samo oružje već standard prema kojem su se kroz idućih pola stoljeća mjerile sve druge vojne puške. Njegov izravni nasljednik Karabiner 98k (K98k) nije bio slučajno odbran za snajpersku ulogu. Nije bio ni posljedica logističkog kompromisa, tj. logističke činjenice da je bio standardna pješaka puška Wehrmachta. Naprotiv, K98k odbran je jer je njegov temeljni mehanizam, Mauser G98, bio robustan, pouzdan i sposoban za veliku preciznost, što ga je činilo idealnom bazom za nadogradnju. Ključ njegove pouzdanosti ležao je u sustavu kontroliranog uvođenja metka (Controlled Round Feed). Za razliku od uobičajenih sustava koji metak samo

TEKST
Ivan Galović

labavo guraju u ležište, Mauserov masivni, nerotirajući izvlakač zahvaća rub čahure onog trenutka kad ona napusti rubove spremnika. Time se uspostavlja trajna mehanička veza između zatvarača i metka tijekom cijelog ciklusa punjenja. Takva konstrukcija eliminira rizik od zastoja uzrokovanog nepotpunim ciklusom (tzv. zastoj zbog kratkog hoda zatvarača). Čak i ako strijelac u stresu borbe nije potisnuo zatvarač do kraja, svaki povratni pokret ruke prisilno je izvlačio metak van. Ta mehanička pouzdanost činila je K98k imunim na pojavu *dvostrukog punjenja*, osiguravajući rad čak i u najtežim snajperskim položajima, bez obzira na gravitaciju ili orijentaciju puške. Još važnije za samu preciznost, zatvarač se zaključavao s pomoću dvije masivne bradavice smještene na samom prednjem dijelu zatvarača, izravno iza ležišta metka. Ta konfiguracija nudila je snagu i sigurnost pri zatvaranju, oblikujući gotovo hermetički zatvorenu komoru. Ta konstrukcijska krutost bila je temeljni preduvjet za snajpersku ulogu jer je smještaj bradavica na samom čelu zatvarača sveo na minimum uzdužni razmak između ležišta metka i točke zaključavanja. Takva geometrija praktički je eliminirala elastičnu deformaciju kućišta pod utjecajem ekstremnih vršnih (piezoelektričnih) tlakova koje je generiralo njemačko streljivo. Dok su sustavi sa stražnjim zaključavanjem trpjeli mikroskopska sabijanja i vibracije

kućišta pri opaljenju, Mauserov je sustav osiguravao fiksnu geometriju i konzistentno titranje cijevi. Za snajperista je to značilo ne samo sigurnost već i apsolutno ponavljanje putanje svakog ispaljenog zrna, što je ključno za preciznost *hladnog hica* na ekstremnim udaljenostima.

JEDNADŽBA PRECIZNOSTI

Službeno usvojen 1935. godine, Karabiner 98k bio je logična evolucija, skraćena i modernizirana inačica duge puške Gewehr 98 iz Prvog svjetskog rata, prilagođena novim doktrinama mobilnog, mehaniziranog ratovanja. Njegove standardne tehničke značajke uključivale su ukupnu duljinu od 1110 mm, duljinu cijevi od 600 mm i masu praznog oružja od otprilike 3,9 kg. Punjenje se provodilo kroz gornji otvor kućišta u integrirani, dvoredni unutarnji spremnik kapaciteta pet metaka. Za brzo punjenje koristili su se punjači, no u snajperskoj konfiguraciji taj je sustav često bio kompromitiran. Budući da su mnogi optički sustavi bili montirani neposredno iznad otvora kućišta, uporaba punjača postajala je nemoguća, što je prisiljavalo strijelca na sporije, pojedinačno ulaganje streljiva. Ipak, sama puška bila je tek jedna polovina *jednadžbe preciznosti*. Ona je ostvarena tek kroz uporabu namjenskog streljiva s teškim šiljastim zrnom (njem. s. S. Patrone), koje je bilo u uporabi još od Prvog svjetskog rata. Dok je standardno pješačko streljivo bilo adekvatno za opću borbu na srednjim udaljenostima, s. S. Patrone bilo je dizajnirano za očuvanje kinetičke energije na velikim udaljenostima, primarno namijenjeno za teške strojnice i snajperiste. Balističke specifikacije tog streljiva bile su ključne za razumijevanje performansi sustava: koristilo je iznimno teško zrno od 198 graina (12,8 grama) sa suženim stražnjim dijelom (eng. boat-tail – BT) koji je podsjećao na krmu broda. Kad je ispaljeno iz cijevi K98k, to je zrno postizalo početnu brzinu od otprilike 785 m/s. Aerodinamička učinkovitost takvog suženog dizajna, u usporedbi sa standardnim zrnima ravne baze, drastično je smanjivala otpor zraka i turbulencije koje se stvaraju iza zrna. To je omogućilo zrnima da bolje zadrži brzinu i energiju daleko u letu, čineći putanju ravnijom, predvidljivijom i, što je za snajperista najvažnije, znatno manje osjetljivom na bočni vjetar. I zato je kombinacija mehanički čvrstog zatvarača G98 i streljiva s. S. Patrone značila da K98k može biti učinkovit snajper na udaljenostima od 800 metara i više.

ODABIR IZ PROIZVODNJE

Kako bi standardni K98k postao snajperski karabin (*Scharfschützen-Karabiner*)? U pravilu, puške nisu bile ručno izrađivane od nule u posebnim radionicama, nego su odabirane iz postojeće tekuće proizvodnje. One koje su pokazivale iznimnu preciznost tijekom standardnog testiranja na tvorničkoj liniji bile su izdvajane za daljnju obradu. Jedan od zabilježenih standarda testiranja zahtijevao je da puška bude sposobna postići grupu od pet hitaca unutar kruga od osam centimetara na udaljenosti od stotinu metara. Po modernim standardima, preciznost od otprilike tri MOA (kutne minute) ne zvuči spektakularno, ali za masovno proizvedenu vojnu pušku iz 1940-ih s otvorenim mehaničkim ciljnicima, bio je to izvrstan rezultat. Jednom izdvojeni, primjerci su služili kao osnova za snajper, prolazeći proces oružarske prilagodbe i integracije optičkih

Snajperski binom vojske nacističke Njemačke sa snajperom Karabiner 98K u Voronježu u SSSR-u 1942. godine

Foto: Bundesarchiv, Bild 101-216-0417-19 / Dieck / CC-BY-SA 3.0

sustava. To je uključivalo dva ključna tehnička koraka koja su mijenjala kućište puške: precizno bušenje i urezivanje navoja u kućište za fiksiranje podnožja optičkog ciljnika te modifikiranje ručice zatvarača. Standardna ravna ručica bila bi savijena prema dolje, a često bi se izrezao i dio drvenog kundaka ispod nje. Ta modifikacija bila je nužna kako bi strijelac mogao repetirati pušku (okrenuti zatvarač i povući ga natrag), a da ručica udara u tijelo optičkog ciljnika.

Optički ciljnik srž je svakog snajperskog sustava, a u nacističkoj je Njemačkoj pristup optici tijekom rata bio složen i tehnički napredan. No, bio je i doktrinarno podijeljen, što je rezultiralo trima različitim klasama optike. One su korištene istodobno, često stvarajući logističku zbrku.

POGREŠKA S CILJNICIMA

Najčešći njemački optički ciljnik u ratu bio je ZF41 (Zielfernrohr 41). Proizvedeno je više od 100 000 komada, a upravo je taj broj doveo do povijesne zabune jer ZF41 zapravo nije bio pravi snajperski ciljnik. Njegove tehničke značajke to jasno pokazuju: nudio je vrlo nisko povećanje od samo 1,5 x. Imao je i jedinstven sustav montaže: postavljao se naprijed na cijev, na modificiranu bazu standardnog stražnjeg mehaničkog ciljnika. Taj dizajn s velikom udaljenošću oka od okulara (Long Eye Relief – LER), danas retrospektivno poznat kao *scout* koncept, omogućavao je brzo ciljanje s oba otvorena oka. No bio je neadekvatan za snajpersku ulogu. Povećanje od 1,5 x nije omogućavalo preciznu identifikaciju maskiranih ciljeva niti gađanje specifičnih točaka na udaljenostima od 400 metara i više. Prava svrha ZF41 bila je poboljšati učinkovitost gađanja prosječnog pješaka ili vještog preciznog strijelca (*designated marksman*) na kratkim i srednjim udaljenostima. ZF41 je tako bio doktrinarno slijepa ulica, bio je to pokušaj rješavanja problema preciznosti na razini voda, a ne rješenje za specijalizirano snajpersko djelovanje koje zahtijeva ekstremnu preciznost. Pravi snajperski ciljnici korišteni u uvodnim i središnjim fazama rata bili su obuhvaćeni nomenklaturom ZF39 (Zielfernrohr 39). To nije bio jedan specifičan model, već široka vojna klasifikacija

PODLISTAK

koja je objedinjavala spektar komercijalnih optika vodećih njemačkih tvrtki poput Zeissa, Hensoldta i Ajacka. Standardno povećanje bilo je 4 x, što je bio globalni standard za snajperske ciljnike tog doba. Ti su sustavi bili vrhunac tadašnje optičke tehnologije, pružajući izniman indeks transmisije svjetlosti i oštrinu slike. Snajperist je tako mogao precizno identificirati cilj čak i u sumraku ili pri smanjenoj vidljivosti. Međutim, metodologija individualne prilagodbe u kojoj se svaki ciljnik tretirao kao unikatan instrument rezultirala je potpunom logističkom neodrživošću.

ZAKAŠNJELI ODGOVOR

Tek kasnije, kao odgovor na te probleme, razvijen je ZF4 (ZF43). To je bio zakašnjeli njemački odgovor na logističke probleme koje je stvorio ZF39. Bio je to ciljnik s 4 x povećanjem od početka dizajniran za masovnu proizvodnju lijevanjem i štancanjem, umjesto strojne obrade iz punog bloka. Namjera je bila da postane univerzalan ciljnik ne samo za K98k već i za nove poluautomatske puške poput Gewehra 43 (G43), pa čak i za jurišnu pušku StG44. Pojava ZF4 značila je i njemačko priznanje da je njihov početni *zanatski* pristup bio neodrživ u totalnom ratu. ZF4 bio je izravan pokušaj kopiranja filozofije sovjetskog programa koji je koristio robustan PU ciljnik. Razviti jedan, dovoljno dobar, standardiziran ciljnik koji se može brzo proizvoditi i montirati na različite vrste oružja, na jednostavne nosače.

Složenost njemačkog snajperskog programa najočitija je u analizi sustava montaže optike. Ti su sustavi bili i tehnička snaga i logistička slabost programa. U uvodnim i središnjim fazama rata dominirala su dva tipa montaža koji su, unatoč kvalitetnoj izradi, bili industrijski nepraktični: toranjski i kandžasti. Toranjske montaže koristile su prstenove integrirane s podnožjima koji su se na kućište fiksirali tvrdim lemljenjem i vijcima. Takav je sustav pružao maksimalnu strukturnu stabilnost i nisku

Pripadnici
zemaljske postrojbe
njemačkog
Luftwaffea u
SSSR-u 1942.
godine s puškom
Karabiner 98K
opremljenom
ciljnikom ZF41

Foto: Bundesarchiv Bild 101-455-0013-15 / Zwimer / CC-BY-SA 3.0

optičku os, no bio je permanentno vezan za pušku i zahtijevao sate rada oružara. Kandžaste montaže, smatrane vrhuncem oružarskog umijeća, koristile su sustav prednjih zahvatnih kandži i stražnjeg opružnog mehanizma. Iako su omogućavale brzo odvajanje optike radi tranzicije na mehaničke ciljnike, zahtijevale su još kompleksnije zahvate na kućištu. Njemačka opsesija tim manufakturnim rješenjima stvorila je sustav bez ikakve interoperabilnosti. Svaka je puška bila unikatna cjelina. U slučaju oštećenja, optika se nije mogla zamijeniti na terenu, već je kompletno oružje moralo biti povučeno u pozadinski remontni zavod. Tek pod pritiskom totalnog rata, kao standard za ZF4 ciljnik uvode se bočne montaže. Ironično, taj praktičan i industrijski optimiziran sustav postao je norma tek u trenutku kad su uvedene pojednostavnjene inačice puške Kriegsmodell, koje su bile slabije kvalitete. To se, naravno, odrazilo i na snajpere.

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE SNAJPERSKE PUŠKE K98K

Vrsta oružja	snajperska repetirna puška
Zemlja podrijetla	Njemačka (Treći Reich)
Glavni proizvođači	Mauser-Werke, J. P. Sauer & Sohn, Steyr-Daimler-Puch
Godina uvođenja	1935. (standardni model); snajperska selekcija kontinuirano od 1939.
Osnovni mehanizam	Mauserov okretno-čepni zatvarač s kontroliranim uvođenjem metka (CRF)
Duljina puške	1110 mm
Duljina cijevi	600 mm (selektirane cijevi visoke preciznosti)
Užljebljenje cijevi	4 žljeba, desni smjer uvijanja (korak uvijanja 240 mm)
Kalibar	7,92 mm
Streljivo	7,92 x 57 mm IS (primarno s. S. Patrone - 12,8 g / 198 graina)
Početna brzina	760 m/s
Masa (s optikom)	4,5 kg – 5,0 kg (ovisno o tipu montaže i optike)
Optički ciljnici	ZF39 (4x), ZF41 (1,5x LER), ZF4 (4 x standardizirani)
Sustavi montaže	toranjska, kandžasta, bočna
Učinkoviti domet	800 m+ (uz korištenje s. S. streljiva i 4 x optike)
Kapacitet spremnika	pet metaka (integrirani, dvoredni fiksni spremnik)

TRAŽENJE SAVRŠENSTVA

Snajperski sustav Karabiner 98k bio je paradoks inženjerstva i logistike. Bio je

utemeljen na iznimno kvalitetnom Mauseru G98 i uparen s dalekometnim streljivom koje je bilo ispred svojeg vremena. Međutim, njegov rani i srednji program bio je ometen traženjem savršenstva. Inzistiranje na optički superiornim, ali logistički katastrofalnim komercijalnim ciljnicima i složenim, ručno postavljenim *zanatskim* nosačima na kućištu stvorilo je sustav koji se nije mogao skalirati, održavati niti brzo nadomjestiti na bojištu. U isto vrijeme, Wehrmacht je uložio goleme resurse u doktrinarno pogrešan sustav ZF41. Do trenutka kad je vojni vrh nacističke Njemačke uvažio realnost totalnog rata i uveo ZF4 – sukob je već ušao u završnu fazu, a kvaliteta serijske proizvodnje bila je u opadanju. K98k bio je možda i tehnički najbolji snajperski sustav tog doba. Međutim, kao cjelovit ratni program, strateški nije mogao parirati jednostavnijem, robusnijem i logistički superiornijem sovjetskom PU sustavu.

USPOREDBA S KONKURENCIJOM

Učinkovitost K98k kao snajperskog sustava najbolje se može procijeniti u komparativnoj analizi s glavnim protivnicima. U srazu sa sovjetskim Mosin-Nagantom 91/30 PU, njemački sustav bio je *kvaliteta* nasuprot *kvantiteti*. Iako je K98k s ZF39 optikom nudio bolju optičku jasnoću i finiji okidač, sovjetski PU sustav odnio je stratešku pobjedu. Sovjetski ciljnik bio je robusan, jednostavan za proizvodnju i, što je najvažnije, potpuno standardiziran s jednostavnom bočnom montažom. To je omogućilo Sovjetima masovnu proizvodnju i doktrinu masovne primjene snajperista na razini voda i satnije, koja je na kraju nadvladala njemačku tehnologiju. U usporedbi s britanskim Lee-Enfieldom No. 4 Mk I (T), K98k je nudio znatno nižu kadicu paljbe. Britanska konstrukcija koristila je sustav napinjanja pri zatvaranju, koji u kombinaciji s odvojitim spremnikom od deset metaka čini Enfield taktičkim hibridom za preciznu vatrenu potporu. Ta je puška bila sposobna za razorni volumen vatre, dok je K98k ostao alat za strogo metodično i selektivno djelovanje. Dok je britanska doktrina dopuštala brzu korekciju promašaja masovnošću paljbe, njemačka je filozofija oko K98k bila fokusirana na apsolutnu preciznost prvog hica. Na papiru najslabiji od glavnih snajperskih sustava bio je američki M1903A4 Springfield. Iako precizan, koristio je optiku slabog povećanja (2,5 x) i imao velik nedostatak: u procesu konverzije uklonjeni su standardni mehanički ciljnici radi montaže optike. To je značilo da ako bi relativno krhka optika Weaver zakazala ili se zamaglila, puška bi postala borbena neuporabljiva.

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 62. stavka 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16, 30/18, 125/19, 155/23, 158/23, 14/24 i 136/25.) i točke VIII. Odluke o osnivanju Povjerenstva Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, KLASA: 023-03/25-03/1, URBROJ: 512-01-25-232 od 5. svibnja 2025., objavljuje

Poništava se INTERNI OGLAS za popunu dužnosti Subject Matter Expert, European Union Satellite Centre (EU SATCEN), Bruxelles, Kraljevina Belgija

Poništava se interni oglas za popunu dužnosti Subject Matter Expert, European Union Satellite Centre (EU SATCEN), Bruxelles, Kraljevina Belgija, objavljen dana 23. veljače 2026. na Glavnom portalu u sustavu LOTUS Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH, dana 24. veljače 2026. na internetskim stranicama Ministarstva obrane i dana 27. veljače u *Hrvatskom vojniku*

i objavljuje novi INTERNI OGLAS za popunu dužnosti Subject Matter Expert, European Union Satellite Centre (EU SATCEN), Torrejón, Kraljevina Španjolska, koji glasi:

1. Subject Matter Expert, European Union Satellite Centre (EU SATCEN), Torrejón, Kraljevina Španjolska

Obvezni uvjeti:

- čin: natporučnik – bojniki
- znanje engleskog jezika: STANAG 3333 ili ALCPT 90 % i više
- sigurnosni certifikat: EU SECRET
- najmanje tri godine iskustva u obavještajnim disciplinama GEOINT i IMINT
- da za vrijeme službe u inozemstvu neće ispuniti uvjete za prestanak službe po sili zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava iz mirovinskog osiguranja DVO-a.

Poželjna znanja i vještine:

- interpretacija i obrada slikovnih analiza satelitskih, zrakoplovnih i geoprostornih podataka za potrebe izrade GEOINT i IMINT proizvoda
- poznavanje alata za analizu slikovnih zapisa i drugih softverskih paketa za obradu podataka i izradu gotovih proizvoda
- iskustvo u održavanju geoprostornih baza podataka.

Predviđeno vrijeme upućivanja na dužnost: kolovoz 2026. na razdoblje do tri godine.

Kandidati osim propisanih uvjeta moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati dostavljaju na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske potencijale, Sektor za razvoj i upravljanje ljudskim potencijalima, Stančićeva 6, 10 000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 dana od dana objave u Hrvatskom vojniku.

Kandidati koji ispunjavaju formalne uvjete bit će pozvani na razgovor pred Povjerenstvom Ministarstva obrane za utvrđivanje prijedloga kandidata za imenovanje odnosno upućivanje na dužnosti vojnog izaslanika i druge vojno-diplomatske dužnosti te dužnosti u međunarodnim organizacijama i vojnim predstavništvima, koji će se održati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Napomena: zainteresirani kandidati moraju imati važeći rezultat testiranja znanja engleskog jezika (STANAG test vrijedi pet godina od dana testiranja, a ALCPT test vrijedi šest mjeseci od dana testiranja), odnosno dokaz o tome dostaviti do zaključenja internog oglasa.

PRIČE O DOMOVINSKOM RATU

Sedmi Javni poziv za dodjelu nagrada za kratku priču o Domovinskom ratu Ministarstva hrvatskih branitelja za učenike srednjih škola u Republici Hrvatskoj i treći za učenike iz Bosne i Hercegovine koji se školuju po nastavnom planu i programu na hrvatskom jeziku bio je otvoren od 13. veljače do 14. ožujka 2025. godine. Pristiglo je bilo 150 priča: 125 iz Hrvatske i 25 iz BiH. U ovom broju objavljujemo priču učenika iz Hrvatske koja je osvojila prvu nagradu

MRZLA VODA CETINA

Hladnoća je ulazila u kosti, polako i neumoljivo, poput noža koji se zabija između rebara. Probijala je slojeve odjeće načinjene od grubog tekstila, prošla kroz košulju natopljenu znojem i stegla tijelo u nepopustljiv stisak. Disanje je bilo plitko, a svaka izgovorena riječ izlazila bi iz usta u bijelim oblacima. Dinara se pružala oko njega, visoka i surova, prekrivena snijegom koji nije izgledao kao nešto mekano i blago, već kao oštra krasta na ranjenoj zemlji. Uniforma mu je bila kruta od blata i vode. Sivozelena tkanina postala je teška poput olova. Rukavi su se ukrutili od smrznute krvi, a čizme – još gore. Proklete čizme. Voda iz planinskog potoka koji je tek postajao Cetinom probila je kroz potplate, natopila čarape i sada su mu stopala bila dva komada leda, utrnila do te mjere da nije bio siguran gdje prestaje tijelo, a počinje zemlja.

Mrzla voda curila mu je niz prste dok je pokušavao napuniti čuturicu. U trenutku kad ju je podigao do usana, osjetio je okus željeza. Nije bio siguran dolazi li iz vode ili iz vlastitih ispucalih usana. Dinara nije opraštala slabost. Noć je bila blizu, a s njom i nova smrt. Sunce je sve brže padalo iza planinskih vrhova, a hlad zauzimao sve veću snijegom posutu površinu. Stiskao je pušku čije je metalne dijelove hladnoća pretvorila u britve. Prsti su mu bili ukočeni, ali nije ih mogao sakriti u džepove. Ne sada.

Osluškiavao je. Vjetar je zavijao kroz pukotine u stijeni, nosio miris dima iz daljine

Dino Brkić,
učenik
4. razreda
XV. gimnazije
(MIOC),
Zagreb

– spaljene kuće ili baruta, nije znao. Nije više ni pitao. U daljini su se nazirale sjene, mutne pojave u snježnom krajoliku. Njegovi ili njihovi? Ni to nije znao. Samo je znao da ne smije zatvoriti oči jer ako zaspi, Dinara će ga progutati, a ledena voda odnijeti u beskraj.

Sjene su se kretale polako, oprezno. Možda su njegovi, možda neprijatelji. U ovom paklu sve je izgledalo isto. Sive uniforme, umorna lica, koraci teški od blata. Nije više bilo boja, samo prljavština, krv i led. Dinara je šutjela. Samo je vjetar pjevao svoju jezivu pjesmu među stijenama. Bio je to zvuk samoće, zvuk smrti. Spustio se niže, pokušavajući ne izdati svoje prisustvo. Kamen pod njim bio je oštar, prokleta tvrd i leden. Koljena su mu udarala u stijene dok se vukao prema zaklonu. Svaki pokret bio je težak, iscrpljujući. Tkanina uniforme trgala se na gruboj površini, ali nije mario. U ruci mu se još uvijek ljuljala čuturica, napola puna mrzle vode. Sjetio se nečega iz djetinjstva – priče o planini koja ne oprašta. O pastirima koji su nestajali u snježnim olujama, čija su tijela pronalazili tek u proljeće, zaleđena, nepomična, s očima koje su još uvijek gledale u prazno. Nije htio postati priča.

Ponovno je osluhnuo. Koraci. Bili su bliže. Ispod debele tkanine uniforme, srce mu je lupalo sporo, umorno. Ruke su mu bile hladne, ali još uvijek dovoljno jake da podignu pušku. Gledao je u smjeru nepoznatih utvara. Nije im smio dopustiti da prođu pored njega, a da bar jednu ne okrzne metkom. Napokon su sjene izašle iz magle. Vidio im je uniforme, trobojnicu kako ponosno stoji na srcu, lica umrljana prljavštinom i krvlju. Njegovi. Hodali su polako, iscrpljeno, nošeni nečim što nije bila snaga – samo inercija. Nisu ih slomili. Ni

Foto: Damijan Tadić / Hrvatski vojnik

snijeg, ni glad, ni krv što se ledila po rukavima. Nisu ih slomili jer nisu imali pravo stati dok negdje iza njih doma još gore svjetla, dok u nekom dalekom selu netko još uvijek čeka da se vrate. Kad su mu se približili, vidjeli su ga, ali nitko nije progovorio. Nisu morali. Samo su nastavili dalje. Krenuo je za njima, korak po korak, kroz ledeni pakao. Znao je, da ako stane – Dinara će ga progutati. A mrzla voda odnijeti u beskraj. Hodali su bez riječi, kao da su postali dio krajolika – sjene među kamenom, duhovi u magli. Noge su mu bile teške, natopljene hladnoćom i blatom. Iza njih su ostajali otisci u snijegu, ali vjetar ih je brzo brisao, nanoseći nove slojeve snježnog pokrivača, kao da ih nikada nije ni bilo. Možda će jednom, kad snijeg okopni, netko pronaći njihove korake. Možda će, negdje uz Cetinu, netko ispričati priču o ljudima koji nisu htjeli pasti. O ljudima koji su stali pred Oluju i rekli – ovo je naše. Netko ispred njega spotaknuo se i pao. Nitko nije zastao. Nitko nije pružio ruku. Pri padu je rasjekao dlan. Krv je brzo potekla, no zaustavio ju je povezom načinjenim od rukava odore. Samo je muklo uzdahnuo, podigao se i nastavio dalje. Bilo je to pravilo – staneš li, gotov si. Dinara je bila svjedok svega. Stare bukve, gole i promrzle, pružale su grane prema nebu, ali nikakva molitva nije dolazila do njih. Kamenje, prekriveno tankim slojem leda, klizavo i opasno, prijetilo je svakom koraku. Negdje u daljini, vuk je zavijao. Zvuk se utopio u vjetru, ali svi su ga čuli. Čizme su ga već u potpunosti sputale, svaki korak bio je bolan, ali nije osjećao ništa osim umora. Uniforma mu je bila kruta, rukavi poderani, ovratnik prekriven slojem soli – znoja koji se osušio tko zna kad. Ispružio je prste i protrljao lice – brada mu je

bila hrapava, obrazi ispucali. Ispod noktiju bila je zemlja. Ili krv. Negdje ispred njih, na vrhu uzvisine, nazirao se dim. Spaljena kuća? Logor? Nisu znali. Ali morali su ići. Onda je došlo do njih. Miris.

Paljevina. Meso.

Netko je zaustio nešto reći, ali riječi su ostale u zraku, nesigurne. Koraci su im usporili, ruke su čvršće stisnule oružje. Kada su stigli do vrha, vidjeli su ih. Ljudi ili bar ono što je ostalo od njih. Uniforme su im bile spaljene, neki su još uvijek sjedili, ukočeni, kao da nisu ni shvatili što im se dogodilo. Među vojnicima, bilo je i civila. Dvoje starijih, mlađa žena i dijete koje je izgledalo kao da je još uvijek trebalo biti u inkubatoru. To su bili naši. Ljudi s kojima je možda nekad sjedio za istim stolom, koji su se križali kad bi prošli kraj kapele. Sada su bili samo crni tragovi na bijelom snijegu. Dinara ih je gledala, nijema i hladna. Nitko nije progovorio. Samo su nastavili dalje jer ako staneš, Dinara te proguta, a mrzla voda odnese u beskraj.

Hodali su dalje, ali Dinara ih je sve teže puštala. Njen snijeg lijepio im se za trepavice, vjetar ih je šamarao poput nevidljive ruke, a led pod nogama čekao prvi pogrešan korak. Neki su se već njihali dok su hodali, kao da će svaki čas pasti. Možda su već pali, ali nitko se nije osvrtao. Iz daljine se čulo nešto. Duboki, tupi zvuk, negdje ispod kože zemlje. Tenk? Granata? Nije bitno. Samo su nastavili, spuštenih glava, svaki zarobljen u vlastitoj hladnoći. Jedan je zastao.

Oslonio se na stijenu, ruke su mu drhtave, puška mu je umalo ispala. Nije podigao pogled. Samo je kleknuo, polako, kao da moli. U licu je bio bljedi od snijega, ali vrućica mu je rumenila obraze. Nitko nije stao. Koraci su se udaljavali. Nije ni trebao podići glavu – znao je da je ostao sam. Kroz maglu je gledao Dinaru, vrhove što su se gubili u nebu, kamenje što se nije pomaknulo ni kad su ljudi umirali oko njega. Tiho je izdahnuo. Krv se razlila po snijegu, crvena i vrela, ali samo na trenutak. Nije bilo vremena za suze. Oni što su pali, pali su s trobojnicom u srcu, s krikom Hrvatske na usnama. Njihova je borba završila, ali oni iza njih nisu smjeli stati. Ne dok se ne vrate pod isti stijeg pod kojim su i krenuli.

Zatim su pahulje prekrile tragove, vjetar je ugasio dah, a Dinara je ostala ista kao da nikada nikoga nije ni bilo. Noć je pala, a s njom i sve što je još držalo svijet na okupu. Dinara je stajala nepomična, prekrivena snijegom koji je padao u debelim, sporim pahuljama. Nema više koraka. Nema više daha. Samo vjetar, koji je nosio pepeo i šapat davno izgovorene riječi.

Na mjestu gdje su hodali, gdje su ginuli, sada je samo bijelo platno. Priroda briše sve – krv, tragove, priče. Kad snijeg okopni, ostat će samo kamen i voda, ali povijest će znati što se ovdje dogodilo. Vjetar će nositi priče o njima, a rijeke će ih šaptati dok budu tekle prema moru. I netko će, jednoga dana, opet podići zastavu iznad ovih stijena, jer Hrvatska ne nestaje – ona živi u onima koji su spremni za nju dati sve. Negdje u daljini, među kamenjem i drvećem, začula se kap vode.

Mrzla voda što teče dalje.

Mrzla voda Cetina.

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

Domovinski rat obilježio je hrvatsku povijest i ostaje trajno zapisan u našem sjećanju. Sjećanje na žrtve i na heroje vječno će živjeti. Osim sjećanja, ono što vječno živi su i pjesme. U vrijeme Domovinskog rata nastale su brojne pjesme domoljubnog i borbenog karaktera, karaktera koji se ne predaje, čvrstog hrvatskog, jakog i neslomljivog. Pjesme su mnogim Hrvatima bile nada da je sloboda moguća te da žrtva i prolivena krv nisu bile uzaludne. Pjesme žive vječno. Pjesme ostavljaju trag, a često daju i dodatni atom i impuls onda kad se stvari čine teške ili nemoguće. Kad vlada beznađe, pjesma je utjeha i nada

HRVATSKA MORA POBIJEDITI

Davor Gobac jedna je od ikona hrvatske glazbe. Pjevač je i frontmen benda Psihomodo pop, autor pjesme *Hrvatska mora pobijediti*. Pjesma je nastala u Domovinskom ratu kao reakcija na ono što se tada događalo. Davor Gobac napisao je stihove, glazbu i aranžman te pjesme koja se i danas često pušta, ali

RAZGOVARAO
Ivan Šurbek

FOTO
Boro Pešić

*Patriotizam se živi tako da voliš svoju zemlju, poštuješ njezine zakone i ljude.
Domoljublje nije busanje u prsa*

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

Pjesme koje su obilježile Domovinski rat
imale su važnu i višeslojnu ulogu u hrvatskom društvu. One nisu bile samo glazba nego snažno sredstvo otpora, identiteta i zajedništva. Neke su od njihovih glavnih uloga bile:

Jačanje nacionalnog identiteta i zajedništva

U ratnim okolnostima pjesme su pomagale ljudima da se osjećaju povezano – bez obzira na to jesu li bili na bojištu, u izbjeglištvu ili kod kuće. One su učvršćivale osjećaj pripadnosti narodu i državi koja se stvarala.

Psihološka potpora i moral

Za branitelje i civile glazba je bila oblik ohrabrenja i nade. Pjesme su dizale moral, davale snagu u teškim trenucima i pomagale ljudima da izdrže strah, gubitke i neizvjesnost.

Izraz otpora i domoljublja

Mnoge pjesme jasno su izražavale otpor agresiji i odlučnost u obrani domovine. Glazba je bila nenasilan, ali vrlo snažan način slanja poruke – i unutar zemlje, i prema svijetu.

Čuvanje kolektivnog sjećanja

Te su pjesme danas dio povijesne memorije. One prenose emocije i iskustva rata budućim generacijama, često snažnije nego suhoparni povijesni podaci.

Medijska i simbolička uloga

Emitirane na radiju, televiziji i na koncertima, pjesme su postale simbol vremena i često su bile povezane s humanitarnim akcijama i javnim okupljanjima.

U godini u kojoj obilježavamo 35. obljetnicu Hrvatske vojske želja nam je prisjetiti se pjesama koje su nastajale istodobno s njezinim ustrojavanjem i koje su na svoj način pridonijele obrani i jačanju domovine.

uglavnom u danima proslava ili na sportskim događajima. Uostalom, nosi i prikladan naslov: *Hrvatska mora pobijediti*.

Davor Gobac omiljeno je lice hrvatske glazbene scene. Uvijek vedar, otvoren, simpatičan, iskren, duhovit i zabavan. Privlači mnoštvo mladih, ali i starijih, publika ga obožava. Pjesme Psihomodo popa veselog su karaktera, pozitivnog, ono što i jest pravi *rock-bend*. Nasljeđe tog glazbenog sastava, kao i samog Gopca, na hrvatskoj glazbenoj sceni golemo je.

Brojni hitovi, poput *Ramone*, *Fride*, *Ja volim samo sebe*, *Kad sam imao 16*, ali i noviji poput *Donne*, *Sve će biti u redu*, *Vjerujem u čuda* osvajaju sve generacije.

Međutim, za ovu prigodu vratili smo se u rane devedesete, kada je nastala pjesma *Hrvatska mora pobijediti*. S njezinim smo autorom razgovarali i o brojnim drugim temama. *Hrvatska mora pobijediti* prava je rokerska, žestoka, jaka pjesma.

PJESMA NASTALA U RATNOM TRENUTKU

Pjesma *Hrvatska mora pobijediti* nastala je u jednom od najtežih trenutaka novije hrvatske povijesti. Početkom Domovinskog rata mnogi su umjetnici pokušavali pronaći način kako reagirati na vrijeme u kojem žive. Za Davora Gopca i Psihomodo pop to je bila spontana reakcija na tadašnje okolnosti.

“Ta je pjesma nastala kad je počeo rat, i to spontano. Nikad ja nisam pisao ratne pjesme ili političke. Niti me to zanima. Ja sam roker, glazbenik, mene zanima glazba. Međutim, tada je situacija bila takva kakva je bila. Bio je rat. Bilo je teško vrijeme”, govori Gobac.

U takvim okolnostima, kaže, osjećao je potrebu dati svoj doprinos. “To me inspiriralo da nešto napravim, da nešto napišem, dam svoj doprinos. Sve je snimljeno i napisano u svega par dana. Od nule do gotovo u par dana. To je bio naš prilog, naš doprinos”, kaže. Ideja za tekst potekla je iz jednostavne rečenice.

“Potaknuo me moj prijatelj, koji je rekao: ‘Naš horizont je front.’ Kad sam to čuo, odmah sam dobio ideju za tekst. Ja to zovem haiku. Zapravo je tekst pozitivan. Ne poziva na mržnju i nije usmjeren protiv nikoga. Poziva na obranu i borbu za slobodu. Pazio sam da nema govora mržnje”, kaže Gobac.

Pjesma je, prisjeća se, u ratnim godinama pronašla put do ljudi: “Mislim da je bila popularna u ratu i da su je ljudi i branitelji dobro prihvatili. Imala je svrhu u tom vremenu.” Ipak, dodaje da je bend nakon rata gotovo više nije izvodio.

“Mi je nakon rata nismo puno svirali. Svega jednom ili dvaput smo je odsvirali. Rekao sam – rat je završio. Pjesma je bila dobra u trenutku kad je trebala biti i onda smo je prestali svirati. Za mene je to ratna

pjesma. Hrvatska je pobijedila i tu je priča završena", ističe.

Iako se ponekad mogla čuti na sportskim događajima ili drugim manifestacijama, Gobac kaže da rijetko nailazi na to: "Znam da bi je nekad pustili na sportskim događajima, ali iskreno – ja je poslije rata nisam često čuo na televiziji."

O SNIMANJU PJESME

Cijeli proces nastanka pjesme bio je iznimno brz. U svega nekoliko dana napisana je, snimljena i dobila je videospot.

"Televizija nam je pomogla da snimimo pjesmu. Snimali smo na HRT-u. Pomogao nam je Janko Mlinarić-Truli. Legenda. Kod njega smo snimili nekoliko naših albuma, pa tako i ovu pjesmu", kaže te dodaje: "Spot je sniman već drugi dan. Bend je od samog početka odlučio da pjesma ima i konkretnu svrhu. Sva zarada od pjesme išla je za pomoć braniteljima, odnosno obrani Hrvatske. Odrekli smo se autorskih naknada."

RATNO VRIJEME I PRIJATELJSTVO S DINOM DVORNIKOM

U teškim ratnim godinama veliku je podršku Gopcu pružao njegov blizak prijatelj, legendarni glazbenik Dino Dvornik.

"Cijeli rat smo prošli zajedno. Bili smo nerazdvojni i bili smo si dobra utjeha. Često smo se družili u to vrijeme", govori nam. Gobac je sudjelovao i u velikoj domoljubnoj pjesmi *Moja domovina*, u kojoj je otpjevao jedan solo dio.

Tijekom rata nastupa nije bilo mnogo: "Svirali smo uglavnom za vojsku. Nije bilo gaža, bio je rat. Ponekad su bile zajedničke svirke u Lisinskom, gdje su svi izvođači pjevali domoljubne pjesme."

REAKCIJE BRANITELJA I SUDJELOVANJE U DOMOVINSKOM RATU

Domovinski rat nije bio nešto što je Gobac promatrao izdaleka. Mnogi

Ideja za tekst potekla je iz jednostavne rečenice. Potaknuo me moj prijatelj, koji je rekao: "Naš horizont je front." Kad sam to čuo, odmah sam dobio ideju za tekst. Ja to zovem haiku. Zapravo je tekst pozitivan. Ne poziva na mržnju i nije usmjeren protiv nikoga. Poziva na obranu i borbu za slobodu. Pazio sam da nema govora mržnje, kaže Gobac

Hrvatska mora pobijediti

Srce nam je dijamant
Krv nam je dinamit
Naš horizont je front
Naš horizont je front

Hrvatska (Hrvatska)
Hrvatska (Hrvatska)

Hrvatska mora pobijediti
Hrvatska mora pobijediti

Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu
For freedom

Srce nam je dijamant
Krv nam je dinamit
Naš horizont je front
Naš horizont je front

Hrvatska (Hrvatska)
Hrvatska (Hrvatska)

Hrvatska mora pobijediti
Hrvatska mora pobijediti

Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu (mora pobijediti)

Za slobodu (za slobodu)
Za slobodu (za slobodu)
Za slobodu (mora pobijediti)
Za slobodu

Freedom!

PJESME KOJE SU OBILJEŽILE DOMOVINSKI RAT

njegovi prijatelji bili su na bojištu, a i sam se na početku rata javio u vojni odsjek: "Gomila mojih prijatelja bili su branitelji. Ja sam se isto javio jer sam htio braniti domovinu. Međutim, zbog zdravstvenih razloga već sam ranije bio oslobođen služenja vojnog roka."

S osmijehom se prisjeća razgovora s čovjekom iz vojnog odsjeka: "Jedva me našao na nekom popisu i rekao mi: 'Ti ideš u rat kad agresor uđe u Zagreb. A i ako odeš, ne smijem ti dati oružje'."

Umjesto toga bio je raspoređen u umjetničku jedinicu.

"Bio sam u umjetničkoj jedinici koja je imala sjedište u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Ideja je bila da umjetnici nastupima i glazbom podižu moral ljudima", dodaje.

Ratne godine ostavile su trag i na osobnoj razini: "Rat je bio gadan. Bio je težak. Moja je žena, srećom lakše, stradala kad su zvončići pali. Teško je bilo to vrijeme."

POČECI I KARIJERA BENDA

Priča o Psihomodo popu započela je još 1983., a bend je već krajem tog desetljeća bio jedno od prepoznatljivih imena *rock-scene*. "Nisu nam bili laki počeci. Šest godina smo bili demo bend i nitko nam nije htio dati ugovor. Kad smo konačno snimili prvi album, prodali smo oko šezdeset tisuća ploča. Onda je sve krenulo", objašnjava.

U to je vrijeme bend puno nastupao: "Bili smo klinci od 25 godina. Tad imaš energije za sve. Imali smo i po šezdeset ili sedamdeset koncerata na turneji."

Jedan od trenutaka koji Gobac posebno pamti susret je s legendarnim američkim bendom Ramones: "Kad smo prvi put svirali s njima, mislio sam da su s neke druge planete. A onda smo ih upoznali i bili im predgrupa u Zagrebu i Ljubljani."

U mladosti je bend imao intenzivan koncertni raspored: "Svirali smo čak i po bivšem SSSR-u, gdje smo imali šezdeset ili sedamdeset koncerata.

Vojska je tu ne zato da bi ratovali, nego zato da bi prevenirao da te netko drugi napadne. Ako imaš vojsku, neće te nitko napasti. Svi se naoružavaju, ali zato da se zaštite i da se očuva mir

Bili smo klinci od 25 godina. S 25 godina imaš energije, pun si snage i sve možeš."

KREATIVNI TRENUK

Gobac govori da inspiracija za pjesme dolazi potpuno nepredvidivo: "Meni to jednostavno dođe. Neka mislim da više nikad neću napisati pjesmu, a onda mi sutra dođe inspiracija i napišem je u tri sekunde."

Tijekom Domovinskog rata nastupa nije bilo mnogo. Svirali smo uglavnom za vojsku. Nije bilo gaža, bio je rat. Ponekad su bile zajedničke svirke u Lisinskom, gdje su svi izvođači pjevali domoljubne pjesme

Ne postoji, kaže, nikakva formula: "Voziš se u tramvaju i samo ti dođe. Ne možeš to dozvati svjesno." Prisjeća se i jednog takvog trenutka u Karlovcu: "Vraćao sam se u zoru s nekog tulumu, bio sam dobro raspoložen i počela su zvoniti crkvena zvona. I onda mi dođe stih: 'Velike oči ko

crkvena zvona.' Tako to ide. Keith Richards jednom je rekao da sve pjesme lete oko nas, a na nama je samo da ih uspijemo uhvatiti."

ODNOS S PUBLIKOM I POPULARNOST

I nakon desetljeća na sceni Gobac govori da je odnos s publikom uvijek bio jednostavan i iskren: "Volim publiku. Volim kad mi ljudi prilaze, pogotovo kad dođu mladi i djeca. Djeca su iskrena – kod njih odmah vidiš vrijediš li ili ne."

Prisjeća se i savjeta koji je dobio od legendarnog kantautora Arsena Dedića.

"Kad smo snimili prvi album, ljudi su mi stalno prilazili. Jednom sam sreo Arsena i rekao mu: 'Što da radim?' A on mi kaže: 'Meni je trebalo dvadeset godina da naučim kako izbjeći one koji gnjave', kaže kroz smijeh.

KONDIICIJA I NASTUPI

Unatoč dugoj karijeri, Gobac i dalje veliku pažnju posvećuje fizičkoj kondiciji.

"Redovito vježbam. Moraš biti u kondiciji jer gotovo svaki vikend imamo koncerte. Nekad sviramo i tijekom tjedna", ističe.

U teretani provodi umjereno vremena: "Svaki radni dan odradim barem pola sata treninga. Ne pretjerujem. Prije sam to radio da bih bolje izgledao, a danas to radim jer to volim."

Kondicija je, kaže, nužna za dvosatni koncert: "Da bi mogao izdržati koncert od dva sata, moraš trenirati. Što si stariji, to je tjelesna aktivnost važnija."

PORUKA MLADIMA

Na kraju razgovora Gobac šalje i jasnu poruku mlađim generacijama: "Patriotizam se živi tako da voliš svoju zemlju, poštuješ njezine zakone i ljude. Domoljublje nije busanje u prsa."

Mladi bi se, kaže, trebali posvetiti onome što vole: "Bavite se onim što volite i budite mirotvorci. Volite jedni druge i poštujte se. Vremena su teška i nikad ne znaš što donosi sutra."

Govoreći o sigurnosti države, naglašava važnost obrane: "Svaka država danas mora imati vojsku. Država bez vojske je kao čovjek koji stoji gol na vjetrometini i čeka da ga netko udari bejzbol palicom po glavi. Vojska je tu ne zato da bi ratovali, nego zato da bi prevenirao da te netko drugi napadne. Ako imaš vojsku, neće te nitko napasti. Svi se naoružavaju, ali zato da se zaštite i da se očuva mir. To su normalne stvari." Ipak, nada se da će mir uvijek biti cilj.

"Bilo bi divno kada bi čovječanstvo jednog dana postalo dovoljno svjesno da uništi svo oružje. Ali bojim se da se to nikada neće dogoditi. Zato se moramo čuvati", zaključuje Gobac.

RAZGOVOR

ŽELIMIR FEITL ŽIGA

DRAGOVOLJAC DOMOVINSKOG RATA I HRVI, DOBITNIK
PRIZNANJA HOO-A I MINISTARSTVA HRVATSKIH BRANITELJA
ZA DOPRINOS U OBRANI REPUBLIKE HRVATSKE

Hrvatski olimpijski odbor (HOO) u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja drugi je put dodijelio zajednički ustanovljeno Godišnje priznanje sportskim klubovima, sportašima i sportskim djelatnicima za doprinos u obrani Republike Hrvatske, kojim se valoriziraju zasluge dionika sportskog sustava u Domovinskom ratu

RAZGOVARAO Ivan Šurbek // FOTO privatna arhiva Želimira Feitla

SPORT ODGAJA LJUDE S

KARAKTEROM

Početkom kolovoza, na zahtjev pomoćnika ministra unutarnjih poslova RH Ivana Jarnjaka, počinjem okupljati dragovoljce iz Karlovca. Putem mobilizacijskog poziva svi se okupljamo 17. rujna 1991. na Policijskoj akademiji u Zagrebu, gdje započinje obuka

Želimir Feitl zvani Žiga legendarni je hrvatski karatist i dragovoljac Domovinskog rata. Dobitnik je priznanja koje zajednički dodjeljuju Ministarstvo hrvatskih branitelja i Hrvatski olimpijski odbor za doprinos u obrani Republike Hrvatske. Osim toga, Feitl je dobitnik brojnih nagrada i priznanja, među kojima se ističu Nagrada Milan Neralić 2020. te Nagrada Matija Ljubek 2021. godine. Dobitnik je i Državne nagrade za sport "Franjo Bučar" 2022. godine.

Još u djetinjstvu počeo se baviti sportom u rodnom Karlovcu. S 14 godina igrao je rukomet u lokalnom klubu *Dubovac*. U Karlovcu živi do završetka srednje škole, a zatim odlazi u Zagreb na studij, koji završava 1975. godine. U Zagrebu uz rukomet počinje trenirati i karate. Bio je juniorski reprezentativac u rukometu. Zanimljivo je da je bio izbornik i trener hrvatske karate reprezentacije od 1992. do 1996. godine. Osnivač je i prvog kluba tog sporta u rodnom gradu, današnjeg Karate kluba "Karlovac 1969". Tijekom karijere obnašao je niz važnih dužnosti.

U razgovoru za *Hrvatski vojnik* podijelio je s nama svoju životnu priču. Ratni i sportski put.

Dragovoljac ste Domovinskog rata. Kada ste se uključili u obranu Domovine i koliko je trajao vaš ratni put?

Početkom kolovoza, na zahtjev pomoćnika ministra unutarnjih poslova RH Ivana Jarnjaka, počinjem okupljati dragovoljce iz Karlovca. Putem mobilizacijskog poziva svi se okupljamo 17. rujna 1991. na Policijskoj akademiji u Zagrebu, gdje započinje obuka pod nadzorom specijalista Akademije i djelatnih instruktora Jedinice za posebne namjene Lučko. Na obuci je sudjelovalo oko stotinu dragovoljaca, a završila su je 72. Imenovan sam zapovjednikom postrojbe TRN, kojoj je ime dao tadašnji zapovjednik specijalnih jedinica i moj zapovjednik Mladen Markač.

RAZGOVOR

Karate, a posebno vrhunski sport, traži velika odricanja, iznimnu disciplinu, odgovornost i mentalnu snagu, što mi je, naravno, puno pomoglo tijekom rata

Koje vam se ratne uspomene najčešće vraćaju i koliko su vas ta iskustva oblikovala kao čovjeka?

Najčešće mi se vraćaju sjećanja na pogibiju mog zamjenika Đonija Polovića i još jednog dragovoljca, Borisa Kranjčeca, tijekom osvajanja vojarne "Luščić" u Karlovcu, kao i na moje ranjavanje te pogibiju zapovjednika satnije Krunoslava Plasaja od minobacačke granate na Turnju u sklopu osvajanja vojarne "Logorište". Posebno me obilježilo razdoblje od oko pet mjeseci koje sam nakon operacije zgloba lijeve i pete desne noge proveo u invalidskim kolicima. To iskustvo donijelo mi je spoznaje koje zdrav čovjek teško može zamisliti. Od tada drugačije gledam na osobe s invaliditetom i općenito sam postao senzibilniji.

Koliko su vas ratna iskustva promijenila – kao čovjeka, ali i poslije, kao sportskog djelatnika?

Odgovornost za živote ljudi kojima zapovijedate, procjene rizika, organi-

Posebno me obilježilo razdoblje od oko pet mjeseci koje sam nakon operacije zgloba lijeve i pete desne noge proveo u invalidskim kolicima. To iskustvo donijelo mi je spoznaje koje zdrav čovjek teško može zamisliti. Od tada drugačije gledam na osobe s invaliditetom i općenito sam postao senzibilniji

Odgovornost za živote ljudi
kojima zapovijedate, procjene
rizika, organizacija postrojbe i svi
strahovi koje proživljavate mogu
vas ili slomiti ili ojačati

zacija postrojbe i svi strahovi koje proživljavate mogu vas ili slomiti ili ojačati. U mojem slučaju ta su me iskustva ojačala. Kao gospodarstvenik i menadžer imao sam dugogodišnje iskustvo u organizaciji i provedbi standarda i procedura, što mi je poslije puno pomoglo i kao sportskom djelatniku na rukovodećim položajima.

Smatrate li da se danas dovoljno govori o žrtvi branitelja i prenosimo li mladima točnu sliku tog vremena?

Možda bi kroz školski sustav trebalo posvetiti više pažnje toj temi jer će braniteljske udruge s vremenom biti sve malobrojnije i prije ili kasnije će nestati.

RAZGOVOR

Bila mi je velika čast
stajati uz mnoge sportaše,
iz različitih sportova

Sportaši se
unutar klubova
i reprezentacije
odgajaju
u duhu
domoljublja,
poštenja i
poštovanja
prema
domovini i
starijima

Na koji način vam je sportski duh – disciplina, izdržljivost i mentalna snaga – pomogao tijekom ratnih dana?

Karate, a posebno vrhunski sport, traži velika odricanja, iznimnu disciplinu, odgovornost i mentalnu snagu, što mi je, naravno, puno pomoglo tijekom rata.

Kako ste doživjeli povratak u civilni život nakon rata i je li sport bio svojevrsna terapija?

Nakon liječenja, sredinom 1992. godine, vratio sam se na mjesto direktora u tvrtku Kaplast d. d. Istodobno sam izabran za izbornika, a poslije i direktora karate reprezentacije Hrvatske, koja je tada počela nastupati na europskim i svjetskim prvenstvima kao samostalna država. Bio je to neizreciv ponos – stajati pod hrvatskom zastavom i slušati himnu prilikom osvajanja zlatnih medalja. Nije bilo bolje terapije.

Kao legendarnom karatistu, koliko vam je natejecateljsko iskustvo pomoglo u kasnijem organizacijskom radu?

Sport odgaja ljude s karakterom, disciplinom, upornošću, izdržljivošću i sposobnošću prihvaćanja poraza, iz

Možda bi kroz školski sustav trebalo posvetiti više pažnje temama iz Domovinskog rata jer će braniteljske udruge s vremenom biti sve malobrojnije i prije ili kasnije će nestati

kojih se vraćate još jači. Sve te vrline pomažu u budućem životu i radu.

Nedavno ste dobili priznanje Hrvatskog olimpijskog odbora i Ministarstva hrvatskih branitelja za doprinos u obrani domovine. Koliko i što vam to priznanje znači na osobnoj razini?

Bila mi je velika čast stajati uz mnoge sportaše, iz različitih sportova, kao i uz ratne zapovjednike generale Markača i Lucića. To mi je jedno od najdražih priznanja.

Nakon rata nastavili ste snažno djelovati u sportu. Što vas je potaknulo da ostanete aktivni i preuzmete odgovorne dužnosti?

Motivirala me želja da pomognem mladima u sportu te da se poboljšaju uvjeti rada u klubovima – i infrastrukturno i organizacijski. Važno mi je bilo

Povećanje broja stručnih trenera sigurno donosi bolje rezultate

i donošenje dugoročnih strategija razvoja sporta u Karlovcu i Županiji, kao i kvalitetna suradnja sa svim institucijama koje sport financiraju – od ministarstava i Olimpijskog odbora do Županije i Grada.

Danas ste predsjednik Zajednice sportova Karlovačke županije. Kakvo je stanje sporta u Županiji i s kojim se izazovima najčešće susrećete?

Može se reći da je stanje svake godine sve bolje – i po rezultatima i po rangovima natjecanja. Program Ministarstva usmjeren na rad s mladima do 18 godina posebno kroz financiranje trenera i opreme znatno je poboljšao situaciju. Takva ulaganja dugoročno podižu i kvalitetu i masovnost sporta jer povećanje broja stručnih trenera sigurno donosi bolje rezultate.

Sport odgaja ljude s karakterom, disciplinom, upornošću, izdržljivošću i sposobnošću prihvatanja poraza, iz kojih se vraćate još jači. Sve te vrline pomažu u budućem životu i radu

Što smatrate svojim najvećim doprinosom razvoju lokalnog sporta?

Izdvojio bih donošenje Strategije razvoja sporta Grada Karlovca i njezino usvajanje na Gradskom vijeću, kao i povećanje financiranja trenera i opreme za rad s mladima na županijskoj razini.

Koliko je, po vašem mišljenju, važno mladima kroz sport prenositi vrijednosti domoljublja, rada i poštovanja?

Sportaši se unutar klubova i reprezentacije odgajaju u duhu domoljublja, poštenja i poštovanja prema domovini i starijima. To se jasno vidi svaki put kada donesu medalje u Hrvatsku s europskih i svjetskih natjecanja.

Kakvu poruku imate za mlade generacije, koje Domovinski rat poznaju samo iz priča i udžbenika?

Neka čuvaju našu zemlju, koja je stvorena u krvi i izgubljenim životima, i neka prema njoj njeguju poštovanje i ponos što su njezini građani.

